

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, KOROŠKA C. 6; TELEFON 475; TEK. RAC. PRI NB KRANJ-OKOLICA
STEV. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Dan človeških pravic

Po vsem svetu praznujejo 10. december Dan človeških pravic. Narodi so spoznali, kako zelo so bile v zadnji svetovni vojni te pravice potepane. Zaradi tega so na tretjem zasedanju Generalne skupščine Organizacije združenih narodov sprejeli Splošno deklaracijo o človeških pravicah. Delo komisij pri sestavljanju Deklaracije je trajalo nekaj let; ob tej ugotovitvi pa ne moremo mimo prispevka, ki ga je pri tem dala Jugoslavija.

V družbenem in mednarodnem življenju se vedno obstojajo nasprotja in pot do mednarodne skupnosti preko Združenih narodov ne bo lahka. Vendar si napredne družbene sile čedalje močneje utirajo pot k taki skupnosti. Dokler bomo imeli na svetu nesvobodne narode, toliko časa bo človeštvo imelo opravka s teptanjem človeških pravic. To najbolj občutijo mali, šibki in zaostali narodi. Njihovo življenje je borba za narodno neodvisnost in svobodo. Te kolonialne narode pač najbolje razumemo mi, ki smo se stoletja borili za svoj narodni obstanek, ko smo bili izpostavljeni imperialističnemu nasilju z raznih strani, ki ni teptal samo naših narodnostnih pravic, temveč je zlasti v času NOB pregazil tudi vse človeške pravice.

10. december proslavljamo v prepričanju, da pomembna Splošna deklaracija o človeških pravicah velika korak naprej pri uresničevanju človeške enakosti in utrditvi zakonitosti v svetu.

34. seja Ljudskega odbora mestne občine Kranj

Povprečna davčna osnova za obrtnike

Davčne olajšave za obrtnike in druge samostojne poklice - Razpis volitev članov Sveta stanovanjske skupnosti - Ustanovitev podjetja „Gorenjski tisk“

Na zadnji seji LOMO Kranj je bilo na dnevnem redu več točk, o katerih so morali odborniki razpravljati in sklepati.

Odborniki so na predlog Gospodarskega sveta spremenili oziroma razširili odlok o ustanovitvi stanovanjske skupnosti. V drugi odstavki prvega člena tega odloka, ki pravi, da stanovanjska skupnost vključuje najemniške stanovanjske hiše zasebnih lastnikov s tremi ali več stanovanji, so zaradi jasnosti in boljšega razumevanja vnesli popravek, ki določa, da se v stanovanjsko skupnost vključijo tudi: ... najemniške stanovanjske hiše zasebnih lastnikov s tremi ali več stanovanji. Pri določanju števila stanovanj se štejejo tudi poslovni prostori, razen tistih, ki jih lastnik hiše uporablja za lastno obrtno dejavnost. Prav tako je bil popravljen tretji člen odloka o stanovanjski skupnosti ter ima popravek naslednje elemente: V stanovanjsko skupnost se ne vključijo najemniške stanovanjske hiše zasebnikov s tremi ali več stanovanji, če skupna površina stanovanj in poslovnih prostorov ne presega 240 kvadratnih metrov. Pri določanju površine se ne upošteva površina stanovanj, ki niso dobila pri točkovanju več kot 55 točk. Tudi ne pridejo v stanovanjsko skupnost hiše gospodarskih organizacij, ki so industrijskega pomena, čeprav so v njih stanovanja, če so v omejenem prostoru tovarne. Prav tako so tudi hiše, v katerih so stanovanja, ki so vezana na

službeni položaj (železniške zgradbe, cestne hiše ipd.) ter samski domovi in internati izvezete iz stanovanjske skupnosti. Ljudski odbor mestne občine je tudi sprejel sklep o volitvah članov Sveta stanovanjske skupnosti. Sestanki in volitve bodo 14. in 15. decembra.

V nadaljevanju seje so odborniki razpravljali o povprečni davčni osnovi za obrtnike in svobodne poklice. Sprejeli so odlok o stopnjah dopolnilne dohodnine. Iz odloka povzemamo naslednje: Na območju LOMO Kranj ne plačajo dopolnilne dohodnine vsi tisti obrtniki, ki so izpolnili 60 let starosti in ne zaposlujejo tuje delovne sile. Vajenci in pomočniki v prvem letu pomočniške dobe pa se ne štejejo za tujo delovno silo. Obrtniki in drugi samostojni poklici, ki pa so izpolnili starostna leta in zaposlujejo tujo delovno silo pa plačajo temeljno dohodnino od celotnega dohodka, dopolnilno dohodnino pa samo od dohodka, ki je bil ostvarjen z delom tuje delovne sile. Dopolnilne dohodnine pa niso oproščeni obrtniki in samostojni poklici, ki so izpolnili 60

let starosti pa so presegli promet 800.000 dinarjev.

Ob zaključku seje so odborniki sprejeli odlok o konstituiranju novega časopisnega, založniškega in tiskarskega podjetja »Gorenjski tisk«, v katerem sta se združili dosedanja podjetja »Glas Gorenjske« in »Gorenjska tiskarna«.

Od 12. do 19. decembra bodo Škofjeločani praznovali svoj drugi občinski praznik.

Obsežen dnevni red

Na zadnji seji ljudskega odbora mestne občine so odborniki razpravljali o raznih zanimivih problemih Tržiča.

Poslojce »Mestnega doma« je prevzel LOMO v svojo upravo in bo v doglednem času uporabil večino prostorov za urade bodoče tržiške komune, ker se sedaj uslužbenci skiskajo v tesnih prostorih. Zato bo treba večino stanovalcev izseliti iz Mestnega doma. Tudi dvorišče je vse prej kot zgledno.

Ljudski odbor je izvolil tudi šolske odbore gimnazije, vaje niške in glasbene šole ter ostalih šestih osnovnih šol. V upravnem odboru so izvolili ljudi, katere so predlagali zbori volivcev.

Lešani se pritožujejo, da rešilni avto ne vozi v vas in da morajo zaradi tega bolnike voziti daleč navzgor do ceste. Prizadetim se je pojasnilo, da reševalni avto nima prostora v tej gorski vasi, da bi se obrnil. To nevednost bodo skušali rešiti tako, da bo avto v prihodnje vozil čez Peračico, ker je po stari cesti voznja v vas tvegana.

Vaščani Kovorja in okoliških vasi zahtevajo, naj bi uvedli vsaj enkratno avtobusno zvezo do Kovorja. LOMO bi njihovi želji rad ustregel, čeprav je to skrb podjetja SAP, toda cesta nikakor ni primerna za avtobusni promet.

Planinskemu društvu so od-

brili kredit iz fonda za kreditiranje investicij do zneska 1 milijon 50.000 din, 150.000 din kredita pa bodo dali drugim planinskim društvom na mestnem področju.

Tržiški muzej so proglasili za proračunsko ustanovo.

Sprejeli so še sklep, da bodo hudournik v vasi Gojzd uredili s sredstvi vodnega sklada.

Svet stanovanjske skupnosti se je že konstituiral, za njegovega predsednika pa je bil izvoljen Alojz Jež, izvolili pa so še poravnalni svet te skupnosti.

Ob koncu je odbor sprejel tudi Pravilnik o upravljanju sklada za varstvo otrok. Razen teh važnejših vprašanj je ljudski odbor sprejel še nekaj manj važnih odlokov in sklepov.

V. J.

Obisk v Železarni

Člani kolektiva Železarne Jesenice so že večkrat obiskali »Prvomajsko« v Zagrebu. Minulo soboto in nedeljo pa so železarji iz Jesenic sprejeli zagrebške goste, člane uprave podjetja, sindikalne organizacije in kolektiva. Na Jesenicah so si poleg obratov Železarne na Jesenicah in Javorniku ogledali tudi skupni grobišči talcev v Dragi pri Begunjah in v Begunjah. Bili pa so tudi na Bledu in v Bohinju, kjer se bili navdušeni nad lepoto Gorenjske.

Železarna Jesenice je izkoristila obisk še za skupen sestanek, na katerem so se pogovorili o delavskem samoupravljanju, o tarifni politiki in drugih vprašanjih.

„OKOVJE“ v Kamni gorici na poti napredka

Izpolnili so letni plan - V novih prostorih še večji uspehi

Majhno, vendar pomembno podjetje »Okovje« v Kamni gorici na Gorenjskem, je za letošnje leto že izpolnilo svoje delovne obveznosti. V podjetju, kjer je zaposlenih 18 ljudi, so izdelali in prodali za nad 14 milijonov dinarjev pohištvenega in stavbenega okovja. Do konca leta pa bodo plan realizacije prekoračili za milijon dinarjev. Poravnali so prav tako tudi že obveznosti do skupnosti.

Podjetje izdeluje pomembne izdelke za široko potrošnjo, kot nasadila za okna in vrata, okovje za sobno in kuhinjsko pohištvo, brez katerega si ne moremo misliti novih stanovanj in poslovnih ter industrijskih prostorov. Izdelujejo vse vrste okovja in se pri proizvodnji poslužujejo domačih surovin — polivinila in železa. Letos so izdelali že okoli 300.000 komadov vseh vrst okovja, od tega 80.000 kosov pohištvenega. Toda kljub razmeroma precejšnji proizvodnji ne morejo zadostiti vsem naročilom še prav posebno, ker so odjemalci zadovoljni z njihovimi izdelki. Največji odjemalec je podjetje »Les« v Ljubljani, redni odjemalci pa so postala tudi nekatera podjetja iz Srbije in Makedonije.

Podjetje »Okovje« v Kamni gorici pa premaguje tudi vrsto težav. Iz dosedanjih starih delavnic — nekdanjih kovačij, ki ne ustrezajo več delovnim, še manj pa higienskimi pogojem, — se bo kolektiv kmalu preselil v novo udobnejše poslojce. Zgradili so si lepo majhno tovarno, v kateri že montirajo stroje in opravljajo zadnja dela. Obrat bo sodobno urejen, zraven in

svetel in kar je najvažnejše, sedanje raztresene delavnice bodo združili na enem mestu.

Ker je za njihove proizvode veliko povpraševanje, bodo v prvem polletju prihodnjega leta spriči boljše pogoje povečali proizvodnjo za 50, v naslednji polovici leta pa še za nadaljnjih 50 odstotkov. Tako bodo lahko zaposlili še več ljudi, ki v tem kraju iščejo zaposlitev, gradbeništvu pa bodo zagotovili potrebno stavbeno okovje.

Edina ovira, ki jim grozi v prihodnjem letu, so surovine. Železarna Jesenice jim je odpravila dobavo 25 ton hladnovaljanih travkov, kar je sicer za jeseniško železarno malenkostna količina, podjetju v Kamni gorici pa osnovna surovina. Toda kljub vsem težavam so v podjetju prepričani, da si bodo uspeli zagotoviti surovine in s tem omogočili obstoj in razvoj podjetja. J.P.

Ob združitvi

Odbor Zveze kulturno - prosvetnih društev v Radovljici je že razpravljalo o delu o združitvi sedanjih Zvez v Radovljici in Kranju v enotno Zvezo za vso Gorenjsko. Izrazilo se je mnenje, da bo združitve uspešna le, če bodo tudi na sedežih komun prosvetni organi, ki bodo skrbeli za delovanje kulturnih društev svojega področja. Zvezo naj bi začasnoma sestavljala oba sedanja odbora, njene seje pa naj bi bile v raznih večjih krajih Gorenjske in ne vedno v Kranju.

Nov plačni sistem naj spodbuja delavca

Sindikata Železarne določil svoje stališče do tarifnega pravilnika

Ce upravičeno trdimo, da so nekateri sindikalni sestanki dolgovzorni in dolgočasni, tega nikakor ne bi mogli reči za današnji sestanek tovarniškega odbora sindikalne podružnice Železarne na Jesenicah. To je tudi popolnoma razumljivo, saj so na sestanku razpravljali o življenjsko pomembnih problemih delavcev — o tarifni politiki podjetja v prihodnjem letu.

Razprava je bila namenjena predvsem razbistritvi nekaterih nejasnosti o nagrajevanju v gospodarstvu v prihodnjem letu. Čeprav o teh stvareh še ni nobenih določnejših oblik, je sindikalna podružnica želela na tem sestanku osvojiti določeno stališče, še prav posebno pred republiškim plenarjem, ki bo prihodnje nedeljo v Ljubljani.

Vsi navzoči so se v osnovi zedinili, da je treba bodoči plačilni sistem vskladiti s proizvodnim planom. Da so se v Železarni kar najresneje lotili reševanja teh problemov, nam dokazuje tudi dejstvo, da posebna komisija že delj časa opravlja popis delovnih mest v vseh obratih, na osnovi katerega bo možno postaviti tudi določene oblike nagrajevanja po akordnem sistemu. Vendar se pri tem pojavlja velik problem, ker socialna zakonodaja pri pokojninah ne upošteva težine dela na posameznih delovnih mestih, marveč samo strokovnost. Zato so sklenili predlagati pristojnim organom dopolnitve zakona o socialnem zavarovanju, ki naj bi v bodoče upošteval tudi težino dela, kar je posebno važno ravno za metalurško panogo.

Kot je iz sedanje splošne razprave o nagrajevanju razvidno, bo podjetje samostojno razpolagalo s tistim delom plačilnega sklada, ki mu bo ostal po izpolnitvi vseh družbenih obveznosti. Norme pa bodo merilo za določitev plačilnega sklada. Ker pa je v državi več enakih podjetij, kjer je delovna storilnost različna, bo Zvezni izvršni svet, kot predvidevajo, pregledal norme podjetij in jih popravil, če so prenizke.

V Železarni na Jesenicah je še zelo malo delovnih mest, kjer

prav bo proizvedla enako količino jekla, če bo dosegala isti učinek z manjšim številom delavcev. Zato bo borba za večjo delovno storilnost šla v Železarni v tej smeri.

Ob koncu razprave o tej točki dnevnega reda so člani odbora sklenili boriti se za postavitev realnih norm že v samem začetku, da ne bi bilo potrebno posredovanje oblastnih organov.

V nadaljevanju razprave pa so se razpravljali o nočnem in nedeljskem delu ter o higieno-sko-tehnični službi in o zaščiti delavcev v podjetju.

„Niko“ v Železnikih - industrijsko podjetje

Kranj, 9. decembra. Danes se je v prostorih Okr. ljudskega odbora sestel svet za gospodarstvo OLO na svoji 35. redni seji, na kateri so člani sveta razpravljali o raznih gospodarskih vprašanjih s področja okraja.

Svet je pooblastil tajništvo za gospodarstvo, da pred tednom dni blokirana sredstva gospodarskih organizacij deblokira in to vsa razen sklada za samostojno razpolago ter sredstev vodnega in gozdnega sklada.

Gospodarske organizacije bodo imele do konca leta na razpolago sredstva po prvotnem družbenem planu, ki je bil sprejet v prvi polovici letošnjega leta, razen 150 milijonov dinarjev, ki bodo razdeljeni občinskimi ljudskimi odborom in mestnim občinam.

Razpravljali so tudi o odloku, ki določa poslovni čas trgovin in gostinskih obratov. O sprejetju tega odloka sta že večkrat razpravljala tako svet za gospodarstvo kot Okrajni ljudski odbor, vendar so šele sedaj sestavili najprimernejši osnutek tega odloka, ki upošteva vse predloge trgovinske in gostin-

ske zbornice. V odloku je predvsem določen najmanjši in največji obratovni čas, ki bo veljal za vsa področja okraja, razen za samostojne mestne občine.

Obrtna zadruga kovinarjev »Niko« v Železnikih ne more nadalje obratovati v sedanji obliki in se mora prilagoditi obstoječim gospodarskim predpisom. Zato bo svet za gospodarstvo izdal odlok o prenehanju tega obrata in o ustanovitvi novega industrijskega podjetja — Tovarne kovinskih in elektromehaničnih izdelkov »Niko« v Železnikih. Novo podjetje bo prav tako prevzelo vso imovino sedanje zadruge v vrednosti 119.385.000 dinarjev.

Na seji so sprejeli tudi sklep o preimenovanju občinskega podjetja v Cerkljah v »Obrtne delavnice« Cerklje.

Tudi o tem, da se bo sedanje gostinsko podjetje v Zireh razdelilo na tri samostojna gostišča: »Pri Bertu«, »Pri Zupanu« in »Pri Lipetu« so razpravljali.

V nadaljevanju seje so še sprejeli nekaj manj pomembnih sklepov in odlokov.

Te vsebine

Naša anketa o nagrajevanju po podjetjih

OB OBČINSKEM PRAZNIKU v Škofji Loki

Razstava koroške grafike

KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA

Nekaj o vremenu

ZABAVNA STRAN

Sport — Sport — Sport

ZENSKI KOTICEK

Predsednik Eisenhower je poslal v New York zunanje- ga ministra Dullesa, da bi zahteval intervencijo OZN za osvoboditev ameriških letalcev, ki so jih kot vohune v Pekingu aretirali in zaprli. Med tem so Kitajci že obsodili 13 letalcev, enega na do- smrtno ječo, ostale pa na daljše zaporne kazni. Vsi ti letalci so izginili med korejsko vojno.

DOKONČNI PRELOM

Po zadnjih vesteh iz Ame- rike, je predsednik Eisenho- wer dokončno prelomil s se- natorjem Mc Carthyjem. Se- nat je sprejel novo resoluci- jo s katero obsoja Mc Car- thyjeve napade na Watkinsov senatni odbor, ki je priporo- čil, naj bi proslulemu sena- torju izrekli ukor, predsed- nik ZDA pa je v nekem go- voru pozdravil člane senata, ki so bili proti histerični politiki senatorja iz Visconsi- na, kar smatrajo za znak preloma.

SESTANEK

CHURCHILL - MALENKOV
Po vesteh angleških časo- pisov se Winston Churchill na vsak način želi sestati s predsednikom sovjetske vlade Malenkovom. Tudi angle- ška vlada si močno prizade- va, da bi do tega sestanka prišlo.

ARETACIJE

Po nalogu vojaškega pre- iskovnega sodnika v Parizu, sta bila aretirana učitelj Lius Bermet, član KP Fran- cije in njegov sin Guy, ki sta bila obdolžena da sta KP Francije obveščala o voja- ških tajnostih.

PREPOVED
MANIFESTACIJ

Franoske oblasti so prepo- vedale manifestacije, ki jih je pripravljala splošna zveza tuniških delavcev ob oblet- nici umora voditelja zveze Hašeda. Splošna zveza tuni- ških delavcev je najmočnej- ša sindikalna organizacija v Tuniziji.

ZMAGA SOCIALISTOV

Socialno - demokratska stranka Zahodne Nemčije je preteklo nedeljo na volitvah v mestni senat Zah. Berlina dosegla lepo zmago. Dosegla je relativno večino glasov in absolutno večino mandatov v mestnem svetu. V novem se- natu bodo imeli socialni de- mokrati 64 mest, krščanski demokrati 44 in svobodni de- mokrati 19 mest.

JOŠIDA JE ODSTOPILO

Predsednik japonske vlade Sigeru Jošida je na pritisk socialistov in liberalcev, ki mu očitajo pretresno sodelo- vanje z ZDA in so za stike s Kitajsko in SZ — moral odstopiti.

Pravično nagrajevanje v gospodarstvu

je prvi pogoj za dvig storilnosti

Nekaj mnenj o teh problemih

Ze delj časa opažamo živahno razpravo o oblikah nagra- jevanja v gospodarstvu v prihodnjem letu, tako v našem ča- sopisju kot v posameznih gospodarskih organizacijah in pod- jetjih.

Ni vseeno, kakšno plačilo dobi delavec za opravljeno g- urno delo. Ravno tako tudi ni vseeno, kako je nagradjen za svoj trud marljiv in priden delavec in kako lenuh. Prav o teh dveh razmerjih se je v glavnem sukala dosedanja razpra- va. Od njene rešitve bo v veliki meri odvisna delovna storil- nost in obseg industrijske proizvodnje v prihodnjem letu, ki bo v tem oziru, s tem ukrepom zasledujemo ta cilj, pomenila prelomnico v nagrajevanju.

Odlučili smo se v današnji anketi vprašati za mnenje o teh vprašanih nekatere odgovorne predstavnike tako sindi- kalnih kot gospodarskih organizacij. Njih mnenja posredujemo našim bralcem:

»V podjetjih opažamo še vse premajhno zanimanje za ta pro- blem, o katerem ste mi zasta- villi vprašanje.« nam je dejal v razgovoru tajnik Okrajnega sin- dikalnega sveta v Kranju Ivo Majdič. »Nekateri pravijo, češ, saj imamo norme in po njih de- lavcu tudi plačujemo. Res je, da v nekaterih podjetjih že de- lajo po sistemu norm (tekstilna in deloma usnjarska industrija), vendar se mi zdi, da je razpon nagrad, ki jih dobe tisti delav- ci, ki norme dosežejo in v mno- gih primerih presežejo in tisti- mi, ki jih ne dosegaajo odločno premajhen.

Izredno karakterističen pri- mer je »Planika«. Pred nekaj meseci ta tovarna ni dosegala svojega proizvodnega plana. Ko pa so prišli na sistem norm, presegajo plan za 18%. In to le zato, ker so delavce ekonom- sko zainteresirali. Zanimivo je tudi, da od 300 delavcev, le ne- znaten odstotek norm ne dose- ga.

Na vsak način pa bo treba iz- redno proučiti vrednost dela in še povečati razliko v plačah med kvalifikiranimi in nekvalifi- ciranimi delavci, je rekel tovariš Majdič in zaključil smo naš kratki intervju.

V gradbeništvu je problem nagrajevanja in akordnega de- la vsekakor najbolj pereč. Do- stikrat so morali gradbeniki, in to največkrat opravičeno, po- gojtni marsikatero pikro na račun delovne storilnosti. Zato smo se odločili za razgovor z direktorjem podjetja »Projekt« v Kranju, tov. Koprivcem. Skupno z odgovornimi strokov- njaki nam je povedal tole:

»Pozitivno-pravni predpisi nam zaenkrat še ne dovolju- jejo prehoda na popolni akord, čeprav je naše podjetje ta si- stem deloma že uvedlo s 1. oktobrom in ga še nadalje po- stopoma uvaja. Popolnoma pa akordnega dela pri nas ni mož- no izvesti že zaradi posebnosti naše stroke. Vsekakor pa se strinjamo, da je treba uvesti nagrajevanja po enoti dela, vsaj v odnosu podjetja do delavca.

Zelo velik problem naše pa- noge pa je šušmarstvo. Dosti- krat se dogaja, da se nekateri delavci zaposleni v podjetju le zato, da so socialno zavarovani

in se skušajo v rednem delov- nem času le pripraviti za po- poldansko delo pri zasebnikih. Le-ti jim lahko plačujejo znat- no več kot pa podjetje, ki je obremenjeno z različnimi druž- benimi obveznostmi in dajatvami. To pomeni stalen problem grad- beništvu, katerega pa več ali manj uspešno rešuje vsako pod- jetje na svoj način.«

Tajnika tovarniškega sindi- kalnega odbora in upravnika Metalurške industrijske šole ter republiškega poslanca Zvoneta Laburo, sem dobil ravno, ko je s svojimi gojenci preizkušal prototip nekega novega parnega stroja. Čeprav sem ga zmotil sredi dela, mi je prav rad od- govoril na postavljena vpraša- nja:

— Ali menite, da je spre- memba nagrajevanja v gospo- darstvu utemeljen ukrep?

Dogradili bodo vse predvidene gradnje

Ljudski odbor mestne občine na Jesenicah je imel v letoš- njem letu kaj obsežen gradbeni načrt, ki ga bo kljub vsem težavam do konca letošnjega leta izpolnil.

Te dni ravno dokončujejo z deli pri napeljavi vodovoda za Blejsko Dobravo in Lipce, še ta teden pa bodo dokončana tudi dela na izgradnji vodovoda Ja- vornik — Jesenice. Letos so porabili za te gradnje okoli 40 milijonov dinarjev, v prihod- njem letu pa bodo z razširitvi- vijo vodovodnega omrežja na še ostala področja mesta nade- ljevali. Dela na izpeljavi vodo- voda pa bodo obenem služila predvideni urbanistični zasno- vi stanovanjske izgradnje.

Letos se je 64 družin vselilo v nove, sodobno zgrajene in opremljene stanovanjske bloke. Te bloke so zgradili z združe- nimi močmi in sredstvi tako podjetja kot ljudski odbor. Ra- zen blokov, pa so sklenili z ljudskim odborom razni zaseb- ni, predvsem delavci iz Zele- zarne, čez 92 kreditnih pogodb za individualno stanovanjsko gradnjo. Od teh hišic bodo le- tos dogradili okoli 20, ostale pa v prihodnjem letu. To pomeni

»V načinu delitve prejemkov bo vsekakor moralo priti do sprememb, ker nam to nareku- je gospodarska nujnost. Ni prav nobenih razlogov, da ne bi čimprej vpeljali novi plačil- ni sistem. Držati se starega načina delitve plačilnega sklada nam lahko kaj kmalu povzroči občutno škodo, ker ogroža na- daljnji gospodarski razvoj in to ravno tam, kjer je bil novi gos- podarski sistem do danes raz- meroma površen.«

— Kako se zrcali ta problem v vašem podjetju, v Zelezarni?

»Vsekakor je nujno potrebno osamosvojiti posamezne obrate in sicer v taki meri, da bodo imeli pravico odločati o vsem, kar se nanaša na njihovo delo, do proizvodnega plana do bi- lanske in razdeljevanja plačilne- ga sklada.

Oblikovanje upravnih svetov po posameznih obratih bo po- menilo nadaljnjo razširitev in izpolnitev delavskega samo- upravljanja. Odpraviti pa bo treba popolnoma tehnično spremljanje in ocenjevanje de- la ter prizadevanja posamezni- kov«, je zaključil najin razgo- vor tovariš Labura.

Pričujoča anketa ima pred- vsem namen poglobiti in še bolj poživiti razpravo o teh probl- emih v naših podjetjih, obenem pa želi prispevati svoj delež h kar najbolj primerni rešitvi te- ga pomembnega gospodarskega problema v naši državi.

I. AUSEC

Sodelovali bodo vsi občani

Tudi za letošnji občinski praz- nik — v spomin na dan prvega množičnega odhoda v partizane — so se Ločani dobro pripra- villi. Poseben poudarek in obe- ležje bo letošnjemu prazniku in tradicije NOB s celotnim kulturnim, političnim, zlasti pa gospodarskim razvojem občine. Zato je ena od bistvenih posebn- osti letošnjega praznika tudi ta, da bo sodeloval čim večji krog ljudi, da so k pripravam in izvedbi bile pritegnjene vse organizacije in društva, vrsta zamisli pa bi prispevala, da bi praznik zajel prav vse občane in bi vsakoletno praznovanje res prešlo v srca ljudi.

Program bo obsegal zatega- delj kar najraznovrstnejše pri- reditve: od trosilne akcije mladi- ne, pohodov patrolj in obi- skov starih partizanskih hiš do posebnih letakov, značk in ilu- minacij, novih turističnih raz- glednic mesta, partizanskih fil- mov, brezplačnega fotografira- ranja pionirjev, posebnega žiga, radijskih oddaj in pa seveda poljudno-znanstvene periodične publikacije »Loški razgledi«, ki zajema gradivo z vseh področij javnega, kulturnega in gospo- darskega življenja Škofje Loke. Vrsta spominskih plošč, spome- nikov, zlasti pa novi Dom Zve- ze borec bo izraz hvalečnosti vsem tistim, ki so s svojo krvjo gradili temelje našega današ- nje razvoja socialistične gra- ditve. Kulturni program bo za- jel vsa kulturno-umetniška dru- štva na področju občine. Ob- činski praznik pa bo istočasno pokazal gospodarsko moč občine in vso društveno delavnost s prikazom svojega dela po izlo- žbah; z vrsto novozgrajenih stavb, cest in javnih naprav pa naj se pokaže precej razgibana komunalna dejavnost mesta in okolice. Razni fizikturni nasto- pi in akademije dopolnjujejo precej obširni program.

Svečanosti in prireditve se bodo pričele že v soboto, 11. decembra, ko bosta nastopila KUD »Tone Šifrer« iz Škofje Loke in KUD »Ivan Cankar« iz Virmaš z godbeno-pevskim kon- certom v Škofji Loki. Nasled- nji dan, v nedeljo, pa bodo dali svojo prireditev člani KUD »Janko Krmel« iz Reteč, kjer bodo proslavili postavitev no- vega kulturnega doma in izro- čili novo telefonsko linijo. Iste- ga dne bodo v Stari Loki odprli novi gasilski dom in tlakovane ceste skozi vas, planinci bodo izročili prometu telefonsko li- nijo na Lubnik, pri Zalubnikar- ju pa bodo borci odkrili spome- nik narodnemu heroju Danilu Humer. Prireditve se bodo na- daljevale ves teden: KUD »To- ne Šifrer« bo uprizoril svoje drugo letošnjo premiero, kome- dijo Branislava Nušiča »Uže- je«, KUD »Križnar« iz Godešiča pa se bo Ločanom predstavil z Vošnjakovo dramo »Lepa Vida«. Svojo akademijo prireja te- lesnovzgojno društvo »Parti- zanz«, samostojen koncert pa do- mači orkester KUD. Ljudska univerza bo sodelovala z več- rom partizanske proze in jugo- slovaskim filmom »To ljudstvo bo živelo«. TVD »Partizan« bo organiziral tudi šahovski in namiznoteniški turnir.

S slavnostno sejo LOMO se bo pričelo praznovanje na sam praznik, 18. decembra. Popoldne bodo odprli javno kopalnico v Zdravstvenem domu, zvečer pa bosta slavnostni akademiji v Škofji Loki in izvedbi ZB Škof- je Loke in v delavskem centru na Trati v izvedbi tamošnjega DPD »Svobode«. V nedeljo bo odkritih 6 spomenikov in spo- minskih plošč padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja, med njimi je treba posebej omeniti ploščo Tonetu Demšarju, prve- mu loškemu partizanu in DOM ZB z novo ljudsko knjižnico, čit- talnico in muzejem NOB v Škof- ji Loki. Plošče ali spomenike bodo odkrili še v Puštalu, v Stari Loki, na Godešiču in v Virmašah. Istega dne bo izro- čeno prometu tudi novo poštno poslopje in nova telefonska cen- trala, prav tako pa tudi odkrita spominska plošča padlim usluž- bencem loške pošte.

Ljudsko rajanje bo zaključilo vrsto nastopov in prireditev v okviru II. občinskega praznika, ki naj vse občane strne v ozko povezano skupnost skunnega de- la in skunnih sadov ter vnese v srca ljudi tisto, kolektivno zavest, ki je porok za uspešno delo bodoče komune.

A. C.

Dopisujte v

»Glas Gorenjske«

Obvestilo

NAROČNIKE, KI SE NISO PORAVNALI NAROČNINE ZA LETO 1954, OBVEŠČAMO, DA NE BOMO POLOŽNIC POSI- LJALI PONOVO, PAČ PA BODO ZAOSTALO NAROČNINO POBRALI PISMO NOŠE. PROSIMO, DA JIM NAROČNIKI NA OSNOVI PREDLOŽENEGA POTRDILA VPLAČAJO ZAOSTA- LI ZNESEK.

VSE NAROČNIKE NAŠEGA LISTA PA OBVEŠČAMO, DA BODO TUDI NAROČNINO ZA LETO 1955 POBIRALI PISMO- NOŠE ZA VSE LETO NAENKRAT KONEC JANUARJA, NA TA NAČIN BO VSEM STARIM IN NOVIM NAROČNIKOM OMOGOČENO, DA SE BODO UDELEŽILI VELIKEGA NA- GRADNEGA ŽREBANJA V MESECU MARCU.

UPRAVA »GLASU GORENJSKE«

Ivo Porenta -
Vojko

P oljška planina je potoljena v mrak pod redkimi zvezdami. Mrzla decembrska noč je. Črne lise gozda ležijo po planinah. Globeli so zalite s temo, kajti luna še ni vzšla. Po hišah v dolini so pogašene luči. Zametnivo! Taborišče je oživilo. Z luno se je razred- čila tudi mrakoba noči. Kurirji hite od koman- dirja do komandirja. Spet se pripravljajo.

»Zbor!«
Deset nas je. Prečkamo Planinco. Pod lopo poseda nekaj kurirjev. Pastirja že tri leta ni na planini. Beli zid hribovske bajte in temno drevje je vse, kar je videti. Kolovozna pot visi z brega v ravnan.

Z naglimi koraki se vzpenjamo po pobočju. Držimo se za nahrbtnike, gledamo predse in razmišljamo... Pot po gori oživlja spomine. In toliko jih je. Ko se ustavimo, utrujeni po- ležemo, potem pa spet izdiramo noge iz težke, z dežjem prepojene ilovice in jih mukoma pre- stavljamo.

Blatna cesta se vleče skozi Srednjo vas. Hiše so prislone druge k drugi. Otrok je toliko, kolikor jih more bajte prehraniti. Tu so živali kmetje, drvarji in divji lovci, sedaj so partizani. Vsi so naši. Tudi cesta Begunje- Tržič je naša. Nemci so le neradi napisali na tablo pod vasjo »Banditenstrasse«.

Sprejaj se je nekaj zganilo. Nemci? Ne! Le naš tretji bataljon, ki nam bo pomagal. Tihe,

temne postave s strojnicami, pripravljenimi na strel. Kratko, prisrčno srečanje, veseli stiski rok, nasmeh... in spet hiti vsak na svoje me- sto. Tam se posvetuje štab. Še malo in spet gremo dalje. V dolgi koloni se premikata ba- taljona. Daleč spredaj hodi predhodnica.

»Na Kovor!« je bilo prvo, kar smo izvedeli. »Na postojanko Kovor? Na tiste utrdbe z de- belimi zidovi, opornimi loki, bunkerji, obram- bnimi stolpi in jarki?« smo se čudili. »Seve- da!« odgovarjajo hrabrejši.

Močni žarometi osvetljujejo vas. Rajda hiš, v sredi župnišče in v njem belogardisti. Tren- utek nato luči ugasnejo. Naši so prekinili električen tok in telefon.

Priključim se zasedi. Hitimo naprej. Čete zavzamejo položaje.

Čakamo... Nič ni! Postajamo že nestrpni... V zvoniku je udarilo kladivo. Udarci so zaplali skozi ozračje v noč, se lovili med vrhovi in odhiteli čez Karavanke. Čas se vleče kot brez- končnost. V utrujene ude leze mraz.

Nočno tišino stresa »Fiat«. Naš »Fiat« tolče, udarja, ruši... Tam spodaj se je pričelo. Ni usmiljenja in ne prizanašanja. Vojna je in tako vojno prenesejo le močni ljudje, slabši omahnejo.

V dolini poka mi pa čakamo. Ze eno uro ležimo v zasedi. Temna enolična cesta se riše pred nami.

Potem zaslišimo brnenje v daljavi. Napa- dencem prihaja pomoč. Stisnemo se v zaklone, živci so do skrajnosti napeti in oči se upi- rajo v cestni ovinek! Prsti trdneje stisnejo puške.

Brnenje motorjev je vedno glasnejše. Izza ovinka privozi avto z ugasnjenimi reflektorji. Bolj slutimo, kot vidimo. Takoj za njim še drugi. Glave se sklonijo naprej, kazalci zdr- knejo k petelinom. Še par metrov...

»Pali!«

Silno butnejo mitraljezi. Dobro pomerjeni rafali zadenejo v živo. Prvi kamion zavozji čez cestni rob, zdrsne v grapo, se zaleti v smreke in se prevrne. Drugi za njim. Prekotali se in obeži v globel.

Kakor plaz se usujejo naše bombe. Odmevi se prehitavajo.

Nekaj gomazi ob avtomobilih.

»Juriš!« V silnem naletu planemo čez cesto. Eno uro smo jih čakali, zdaj so tu! Ruši! Pali! Iz jarka odjekne strel in se pomeša med gr- meenje bomb. Peter se opoteče in pada. Švabski oficir ga je ustrelil, toda hip nato omahne tudi on.

Planemo k avtomobilu. Vse je zakajeno. Trije leže na tleh, drugi so pobiti v porušeni avtomobilih. Tam zadaj se plazi zelena po- stava. Še en strel odjekne in postava je ne- gibna. Z rafali prestrelimo bencinske rez- voarje. Ogenj plane iz motorjev. Visoki ste- bri dima se dvignejo v nebo in plameni obja- mejo vse ogrodje.

Potem spet čakamo... Čez eno uro so nas zamenjali. Spet se plazimo, tokrat v dolino. Po travnikih stoji voda, se zajeda v obleko, po premoči, prodira do kože in nas mrazi. Mastna ilovica se opriema čevljev, da se ko- maj premikamo dalje.

»Skojevci naprej!« vzklikne sekretar mladi- ne. Skrajno previdno prodiramo dalje. Pred mano hodi sključen mitraljezec, za njim nje- gov pomočnik.

Tiho je v dolini. Le šum Bistrišče slišimo v daljavi. Že dolgo ni odjeknil noben strel.

Vedno bliže k postojanki prihajamo. Trdne- je sem stisnil brzostrelko in odvil poklopec pri bombi.

Niti najmanjši šum ne moti tišine. Pač! — Zazdi se mi, da slišim iz postojanke šum, kot bi nekdo pritrljeval nabojnik pri strojnici.

Temni senc pred mano se še bolj prihu- lita k tlom.

Tedaj zadržra iz postojanke mitraljez. Ne eden! Najmanj deset jih je. Oh, gotovo jih je sto! Mrtva dolina je oživela, da bi sprejela no- ve mrliče. To peklenko ropotanje! Senci pred mano izgineta kot začarani.

Ročne granate se usujejo pred nas. Pokajo okoli mene in za mano. Pravi pekel je. Bell streljajo in ognjeni žarki režejo zrak. Vržem se v jarek in se počasi odmikam od prostora, ki je pod ognjem. Mnogi glasovi se izgubljajo v peklenkem ropotu. Koraki zamirajo v tre- skanju bomb. Nekdo pred mano stoka.

Trdneje zgrabim brzostrelko in jo namerim na eno izmed lin, iz katerih se usiplje smrt. Spustim rafal in izpraznim nabojnik. Potem še enega. Belogardisti streljajo z vsem orož- jem. Drobci min lete okoli kot nadležne muhe. Nemogoče je vzdržati na tem mestu. Skočim nazaj in poiščem kritja za rajdo hiš. Za mano prihajajo tovariši. Nov boj se vname...

V jasnem jutru se pod Begunjščico spet slišijo veseli in zvonki glasovi. S prvim son- cem je bataljon že visoko pod vrhovi. Stisne- mo pesti in grozeč vrisk zamolko odmeva...

Ob zaključku razstave Loški KUD „Tone Šiferer“ v novi sezoni

Igorja Pleška

Ze v eni prejšnjih številkih smo pisali o razstavi našega rojaka, slikarja prof. Igorja Pleška. Danes pa prinašamo še kratek prispevek.

Mladi slikar Igor Pleško ima široko delovno področje. Ukvarja se z oljem, tempero, gvašem, tušem, grafiko, fresko in sgrafitom. V tej zvezi velja omeniti njegove sgraffite v ljubljanski pionirski knjižnici. V delu pa ima tudi večjo oljno kompozicijo s snovjo iz NOB.

Odrbane risbe in slike, ki smo jih videli na razstavi izpričujejo avtorjev intimni odnos do narave. Marsikoga, ki pozna nekoliko zajetno Pleškovo postavo, je precej presenetilo, ko se je znašel pred strnjeno vrsto mehko učinkujočih krajinskih motivov, ki razodevajo tu in tam celo simpatiziranje z otožno, resignacijsko tematiko. Na splošno pa imajo njegova dela le malo tendence in so čisto le reprodukcija v narodi doživljenjskih vzdušij in razpoloženj.

Oblikovno počivajo obravnane risbe in slike na realističnih temeljih, s katerih ne

zdrsrnejo niti tiste maloštevilne izmed njih, ki so poskovitve pojmovane, ali bolj rečeno: zelo okusno stilizirane. Krajine so barvno nekričavo tonirane, skratka, v pogledu kolorita kljub posameznim toplim odtenskom pretežno hladne. Pleško, kot je opaziti, kaže doslej dosti smisla za solidno kompozicijsko izgradnjo svojih del, najljubša mu je neke vrste centrirana kompozicija. Če si priključimo v spomin nekatere stvaritve iz časa slikarjevega akademskega študija, ki so tako po formalni in barvni, kakor tudi kompozicijski plati vzbudila pri gledalcih zadrego, smemo trditi, da pomeni njegova sedanja, verjetno samo prehodna in morda malce monotona uravnoveščenost, ki smo jo lahko ugotovili na razstavi v Kranjskem mestnem muzeju, vsekakor razveseljiv napredek.

Pripomnimo naj še, da imajo trenutno Pleškova prizadevanja na temelju pokrajinskega kriterija brez dvoma svojo vrednost in pomen. Kam in kako bo korakal naprej pa bo tako ali tako povedala prihodnost. S. E

Pred menoj je drobna brošurica z naslovom »Skofjeloški list št. 9«. List obsega poročila o delu kulturno-prosvetnega društva, ki so bila pretekli mesec prebrana na občnem zboru KUD. Pa še eno posebno številko lista imam: tisto o gradnji novega kulturnega doma, za katerega je idejni osnutek že v delu in ki bo stal na najlepšem prostoru v Loki — na sedanjem internatskem vrtu. V domu bo prostor za gledališke in kino predstave, pa tudi kavarna, ki jo Ločani že tako pogrešajo, bo v njem. Poleg poslopja bo amfiteatralno urejen prostor, ki bo služil letnemu kinu in gledališču. Tako bo ta predel okoli internata — z domom ZB, novimi stanovanjskimi bloki, gimnazijo in parkom pred njo, novim poslopjem LOMO, novo pošto, avtobusno postajo »Trans-turista« in predvidenim hote-

lom, ki bo ustrezal vsem sodobnim zahtevam turizma — brez dvoma najlepši del mesta.

Pa vrnimo se nazaj in pogledmo malo na delo KUD. V pretekli sezoni je v društvu več ali manj delovalo kar 8 sekcij: gledališka, pevška, folklorna, likovna, orkester, godba na pihala, glasbena šola in knjižnica. O zadnji smo v našem listu že pred kratkim podrobneje pisali.

Iz poročil se je videlo, da je bilo delo in življenje v društvu — v primerjavi s preteklim letom — precej slabše. Posebno boleče je nazadovanje pri najpomembnejši — gledališki sekciji (pa tudi pri orkestru). Glavni vzrok temu sta pomankanje vodilnega kadra, zlasti pa nezanimanje mladine, ki jo moderni čas vse bolj usmerja v šport in v bližino fil-

ma. Dalje pa je tudi okus občinstva vedno bolj zahteven in želi kvalitetnejših prireditev, čemur je zopet vzrok film in kvalitetna gostovanja gledališč iz Kranja in Ljubljane. Vse to sili kulturno-umetniška društva k resnemu razmišljanju o novih prijemih, novih metodah in modernizaciji. Ta problem sicer trenutno v vaških društvih še ni tako pereč, zato imajo ta manj zahtevno nalogo. Mislim na KUD »Cankar« iz Virmaš, KUD »Križnar« iz Godešiča in KUD »Krmelj« iz Reteč. Vendar pa bo ta problem s razvojem komun, zlasti z vedno bolj izginevajočo razliko med mestom in vasjo, z vedno večjim približevanjem vaškega človeka mestnemu okusu — (zaenkrat se to izraža šele v modli) — postavljen tudi tam prav kmalu na ostrino.

No, glede sodelovanja mladine je že prva letošnja premiera (Tartuff) pokazala, da se stvar boljša, saj je prav mladina dala tej predstavi umetniško kvaliteto. Mladina rada dela in sodeluje — treba jo je le pravilno pritegniti, razumeti in — voditi!

Ob teh osnovnih in najvažnejših ugotovitvah so seveda stvarni podatki o delu društva le dokumentarno dopolnilo: gledališče je posredovalo 5 dramskih del in organiziralo 6 gostovanj sosednjih gledališč (iz Ljubljane in Kranja). Prav tako je skušala pevška sekcija nadomestiti svojo premajhno voljo za delovanje lastnega pevskega zbora, ki se je sicer že uveljavil na nekaterih proslavah in akademijah, z organizacijo gostovanj sosednjih zborov. Uspešno so delovali instrumentalisti, predvsem godba na pihala, ki je nastopila kar 9-krat; dočim je godalni orkester več ali manj živel. Polpolnoma pa je zamrlo delo folklorne in likovne sekcije.

Iz navedenega sledi, da se moramo resnično z vso resnostjo in prizadevnostjo pridružiti pozivu, ob zaključku brošure. »Celotno društveno življenje, vso vsebino in obliko kulturno-prosvetnega dela revidirati in modernizirati ter ga napraviti bolj privlačnega in sprejemljivega za mlado generacijo.« C.

Počastitev Prešerna

Pretekli petek, 3. decembra, kopališče v Kranju, so tukajšnje šole in nekateri prešernoljubi tiho in dostojno počastili spomin na velikega umetnika besede in toplega pevca človeških čustev.

V šolah so učitelji in profesorji mladini pripravili Prešernovo uro; svež venec na grob in k spomeniku pa je položila le kranjska Osnovna šola. Vse priznanje zasluži tudi učiteljsvo te šole, ki je znalo otrokom na preprost, dostojen način približati Prešerna kot pesnika in kot človeka, oživljajoč pri tem sporočila o njegovem življenju v Kranju.

Če kje pri Slovencih, potem v Kraju prav gotovo ne sme zamreti spomin na velikega umetnika, ki je ljubil otroke in trpel zaradi njih, ki je rad delil svoje imetje s siromakom, kot odvetnik prevzemal le poštene pravde, se boril z malo-meščanskimi predsodki, bil zvest prijatelj, plamteč rodeljub, svetovljanski človek, glasnik svobode in naprednosti, pesnik — borec za mir in bratstvo med narodi vsega sveta. Č. Z.

Živahno kulturno delo

Delo gledaliških dručin kulturno-prosvetnih društev radovoljskega okraja je v letošnji sezoni zelo poživljeno. V minulih dneh so uprizorile gledališke družine posameznih

društev kar štiri premiere. Gledališka družina »Svobode« Jesenice je v režiji prof. Tomažiča nastudirala Golarjevo veseligr »Vdova Rošlinka«. Vsebinska dela sicer ni najboljša, treba pa je pripomniti, da je »Vdovo Rošlinko« dramski odsek jeseniške »Svobode« po dveh letih zopet zaživel in pokazal, da razpolaga z ansambлом, ki je sposoben uprizarjati tudi težja dela.

Vrba brez gostišča

Pisec teh vrstic ne namerava razglabljalati o razlogih, ki so nedavno privedli do zaprtja edine gostilne v Vrbi, ker mu le-ti niso podrobno znani, dovoljuje pa si zastaviti vprašanje, kje naj n. pr. v Prešernovem mesecu februarju dobijo obiskovalci pesnikove rojstne hiše čašo vročega čaja, šilce žganja, kaj za pod zob in podobno? Ali naj se v mrazu in po zimskem blatu odpravijo do Zirovnice?

Dramska družina javorniške »Svobode« pa se je odločila za zahtevnejšo Tiemeyerjevo dramo »Mladost pred sodiščem«. Z uprizoritvijo tega dela je gledališka družina na Javorniku dokazala, da jo lahko prištevamo med najboljša amaterska gledališča.

V zadnjih dveh številkah »Glasu Gorenjske« smo v članku »Gorenjci in njihova skrb za Prešernovo rojstno hišo« čitali, da bi potrebovala Vrba skupinsko prenočišče, sedaj pa je prišla celo ob poslednje gostišče.

Za isto delo se je odločila tudi dramska družina SKUD »Anton Tomaž Linhart« v Radovljici. Opaziti je bilo, da razpolaga radovoljska gledališka družina z dobrimi, predvsem mladimi gledališkimi igralci, ki so kos tudi najtežjim stvarim. Igralci — z režiserko tovarišico Horvato na čelu — so sicer v marsičem posnemali uprizoritev istega dela v kranjskem gledališču, kar pa je predstavi le koristilo.

Na tak način zelo slabo skrbimo za tujski promet in silimo obiskovalce Prešernove domačije, da prosjačijo vaščane za jedačo, pijačo in prenočišče.

Kulturno-prosvetno društvo vzamejo v premislek to neljubo zadevo — pa tudi ukrepanje uprizorilo Kozakovo »Vid naj nemudoma kaj koristnega, Grantovo«. Čeprav so igralci sami delavci, je uprizoritev zelo uspeša.

Odgovorni činitelji naj resno vzamejo v premislek to neljubo zadevo — pa tudi ukrepanje uprizorilo Kozakovo »Vid naj nemudoma kaj koristnega, Grantovo«. Čeprav so igralci sami delavci, je uprizoritev zelo uspeša.

Razstava koroške grajike

Pod tem naslovom je te dni odprta v Ljubljani razstava, ki kljub pustim, meglenim in deževnim dnevom privablja mnogo ljubiteljev upodabljalne umetnosti. Sodeč po naslovu bi pričakovali le grafična dela, kar pa ne drži, saj najdemo na

razstavi tudi akvarele, pasterle in gvaše.

Pred meseci smo občudovali dela tržaških slikarjev, sedaj pa imamo priložnost seznaniti se z našimi severnimi sosedi. Ta

karjev. Nekateri sicer menijo, da igra grafika v tej deželi le stransko vlogo in da ima, z izjemo nekaterih umetnikov, ki se posvečajo izključno tej panogi, zlasti lesorezov, samo ne-

Na sliki: eden najboljših lesorezov Wernerja Berga »Zimski večer«

znaten pomen. Risbe na tej razstavi pa dokazujejo prav nasprotno.

V celotnem izboru, ki obsega 129 del 29 slikarjev, najdemo precej različno usmerjenih umetnikov, vendar ne kažejo njih hotenja tako množico stilov in izmov, kot jih običajno zasledimo na podobnih razstavah. Tu ugotovimo nekakšno enotnost in umirjenost, ki jo tu in tam prekinje le kvalitetna razlika med posameznimi slikarji. Z redkimi izjemami pa gre skozi vso razstavo koriških umetnikov skupno znamenje: volja ne upirati se temu, kar je dala narava, temveč ostati zakoreninjen v nezmotljivosti njenih zakonov.

znamenje: volja ne upirati se temu, kar je dala narava, temveč ostati zakoreninjen v nezmotljivosti njenih zakonov.

Postani član Prešernove družbe Lutkovno gledališče pričenja sezono Ni dolgo tega, kar smo pisali o lutkarski sekciji »Svobode« Primskovo. Na zadnjem občnem zboru, na katerem je bila osnovana ta sekcija, ji je društvo izročilo nekaj denarne pomoči, lutke in v uporabo manjšo dvorano. Pomoč pa ji je izkazalo tudi Društvo prijateljev mladine. Z marljivostjo so mladi delavci kmalu ustvarili pravo lutkovno gledališče, ki bo lahko v ponos vsej vasi.

Prva predstava bo verjetno že v nedeljo, 12. t. m. Do konca leta pa nameravajo lutkarji pripraviti še dve igrlici, tako da bo za Novoletno jelko repertoar kar pester in učinkovit. Zanimanje za lutke je veliko, posebno med šolsko mladino, ki komaj čaka prve predstave.

M. T.

Kamnik

Naš znani kartograf Ivan Selan iz Suhadol bo napravil tudi reliefno karto Kamnika s Kamniškimi planinami. Turistično društvo je že pričelo z široko akcijo za zagotovitev finančnih sredstev, s katerimi bi omogočilo založbo tega zemljevida.

Karta bo obsegala vse ozemlje med Kranjem in Motnikom. t. j. celotno bodočo kamniško komunino in večji del domačjske.

V NOVEM LETU „GLAS GORENJSKE“ V VSAKO GORENJSKO HIŠO!

TEDNIK »GLAS GORENJSKE« BO PRIHODNJE LETO IZHAJAL V POVEČANEM OBSEGU, V KOLIKOR BODO TOVARNE LAHKO ZAGOTOVILE ZADOSTNE KOLIČINE PAPIRJA, RAZEN TEGA BO V PRILOGAH OBJAVLJAL VSA URADNA OBVESTILA OKR. ODBORA ZVEZE KOMUN. CENA POSAMEZNI ŠTEVILKI LISTA IN LETNA NAROČNINA PA BOSTA OSTALI ISTI, T. J. 10 OZIROMA 400 DINARJEV.

V »GLASU GORENJSKE« BOSTE NAŠLI PRAV VSE, KAR VAS ZANIMA. »GLAS GORENJSKE« PRINAŠA PREDVSEM POLITIČNE, GOSPODARSKE IN KULTURNE NOVICE Z GORENJSKE, OBJAVLJA PA TUDI ZANIMIVE DOGODKE IZ VSE DOMOVINE IN IZ VSEGA SVETA. V NOVEM LETU BO POVEČANA PREDVSEM DRUŽINSKA IN ZABAVNA STRAN, POSEBNO PRIVLAČNI PA BODO ZA NAŠE BRALCE PODLISTKI, KI JIH JE PRIPRAVILO UREDNIŠTVO.

NE POZABITE, DA VSI NAROČNIKI DOBE V UREDNIŠTVO NAŠEGA LISTA BREZPLAČNE PRAVNE, ZDRAVNIŠKE IN VETERINARŠKE NASVETE IN DA SO VSI NAROČNIKI »GLASU GORENJSKE« ZA PRIMER SMRTNE NESREČE ALI TRAJNE INVALIDNOSTI ZAVAROVANI ZA 10.000 OZIROMA 20.000 DINARJEV.

V JANUARJU — MESECU »GLASU GORENJSKE« PRIPRAVLJA UREDNIŠTVO ZA SVOJE NAROČNIKE IN BRALCE NEKAJ POSEBNIH PRESENEČENJ. V TEM MESECU BOMO OBJAVILI NEKAJ NAGRADNIH KRIZANK, ČLANI UREDNIŠTVA BODO IMELI POGOVORE Z BRALCI LISTA PO VSEJ GORENJSKI, ZA KONEC PA PRIPRAVLJA UREDNIŠTVO »GLASU GORENJSKE« VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE ZA VSE STARE IN NOVE NAROČNIKE NAŠEGA LISTA, KI BODO VSAJ DO ZAČETKA FEBRUARJA PORAVNALI NAROČNINO ZA LETO 1955. MED NAGRADAMI BODO: RADIO APARAT, KUHINJSKA OPREMA, ZIDAKI, DRVA, TEKSTILNI IZDELKI, OBUTEV ITD., V SKUPNI VREDNOSTI 400.000 DINARJEV.

Zato pohitite in naročite „GLAS GORENJSKE“ najboljši bran, najbolj razširjen in najcenejši list na Gorenjskem!

Ferdo Majer razstavlja v Kamniku

Akademski slikar Ferdo Majer, profesor risanja na kamniški gimnaziji, razstavlja te dni v zgornjih prostorih kavarne v Kamniku svoja najnovejša dela, večinoma olja in grafike. Razstavo je v imenu Sveča za prosveto in kulturo pri LOMO Kamnik otvoril tovariš Avguštin Lah, umetnostni zgodovinar tovariš Curk iz Celja pa je zbranim govoril o razstavljenih delih.

Slikar Ferdo Majer pripada mlajši generaciji naših likovnih umetnikov — rojen je leta 1927 — in je dovršil umetnostno akademijo leta 1950. Najprej je služboval v Mariboru, zdaj pa poučuje v Kamniku. Sodeloval je že na razstavah v Ljubljani, Mariboru in Celju. To pot razstavlja samo najnovejša dela, med katerimi so tudi motivi iz Kamnika. Slike iz Portoroča, n. pr.: »Na plaži« in »Mornar«, kažejo, da prehaja umetnik od tujih vplivov k lastnemu umetniškemu izrazu in da je v svojih delih poln umetniške sile in originalnosti. Prejericani smo, da bo občinstvo znalo ceniti prizadevanje miadega umetnika. — Razstava bo odprta do 25. t. m.

Z. Koroška velja za deželo slikarjev.

Koncert Slovenskega vokalnega okteta

Nastop Slovenskega vokalnega okteta v Kranju je bil velik dogodek. Občinstvo je napolnilo veliko dvorano Sindikalnega doma do zadnjega kotička. Umetniška vrednost okteta, ki ga sestavljajo izbrani, rutinirani pevci, je danes znana ne samo v domovini, ampak tudi v tujini.

Konecrt je imel dva dela. Prvi del je obsegal izbrane umetne pesmi skladateljev Bučarja, Mirka, Adamiča, Prelovca, Kozine, Tajčeviča, Gotovca in Mokranjca. V drugem delu pa smo slišali narodne pesmi v priredbah Cvetka, Marolta, Deva, Pavčiča, Svare, Boleta in Pahorja. Od umetnih pesmi sta nas posebno presenetili Kozinova skladba »Obroč« in Tajčevičeva »Komitska pesem«. Ob imata slično vsebino, sta notranje silno napeti in z dramatičnimi poudarki. Pri Kozinovem »Obroču« nehote podoživljajš boj obkoljenih partizanov. Kl se naposed rešijo skozi okupatorjev obroč. Izredno dovršeno je oktet odpel Mokranjčev I. rukoved. Tu smo mogli ponovno ugotoviti, kakšen neprekosljiv klasik je Mokranjčev v prirejanju srbskih narodnih pesmi. Oktet je tudi ostale umetne pesmi izvajal mojstrsko, čeprav so bile nekatere tehnično in interpretacijsko

zelo zahtevne. Pevska tehnika mu ne dela nobenih težav, zato se intenzivno poglablja v vsebinsko interpretacijo, ki jo privede do tolikšne višine, da dobi človek vtis, da tu ne poje več človeška grla, ampak lepo ubrani instrumenti. Do izrednega glasbenega izraza z vsemi potankostmi in finesami ter vsebinskimi značilnostmi so bile interpretirane pesmi, ki jih že poznamo, saj se nam je zdelo, kot da jih prvič slišimo. Zbor poje z jasno dikcijo, s čisto intonacijo, z gradacijami, ki mejijo na virtuoznost, pri čemer dosega izredne glasbene višve v fortisimih ali v pianisimih. Toda ti viški niso zaradi glasbenih efektov, marveč so v ozki zvezi z logičnimi zahtevami posameznih glasbenih del.

Neprekosljiv je oktet v izvajanju narodnih pesmi. Tu smo šele slišali koliko neslušenih lepote vsebujejo posamezna dela, bodisi da izražajo bolečino, humor, šegavost, dramatičnost ali pa ljubezen. Naj omenimo posebno efektno narodno pesem iz Beneške Slovenije »O le maminka le vi«, v priredbi D. Svare in narodno pesem iz Trsta »Sv. Vida zvon«, v priredbi Pahorja, ki smo ju v Kranju prvič slišali. Nepozabna ostane tudi interpretacija »Ribniške« v Maroltovi priredbi.

Gospodarske novice iz vse domovine

JABLANICA PRICELA POSKUSNO OBRATOVATI
Prvi agregat jablaniške hidrocentrale, ki je največji hidroenergetski objekt v naši državi, je pričel poskusno obratovati. Ta agregat je bil izdelan v naših domačih tovarnah ter bo proizvajal dnevno 576.000 KW električne energije.

Jablaniška hidrocentrale bo imela 6 agregatov od katerih bo drugi pričel obratovati verjetno že konec decembra, tretjega pa bodo preizkusili v začetku prihodnjega leta.

ZELEZNIŠKI VIADUKT PRI KANALU IZROČEN PROMETU

29. novembra so v Kanalu slovesno izročili prometu nov železniški viadukt. Nov železniški most je dolg 186 m in ima nosilnost 24,5 ton osnega pritiska. Zanimivo je, da je bil ta most v manj kot 50 letih zaradi vojne že trikrat porušen in trikrat obnovljen.

PREVOZILI SO 65.000 POTNIKOV

V prvih devetih mesecih letošnjega leta so letala jugoslovenskega civilnega letalstva prevozila nad 54.000 domačih potnikov. Lani so v tem času prevozili le 22.354 potnikov. Na mednarodnih linijah pa so letos prevozili 11.717 potnikov.

NOVA TOVARNA TESTENIN

V Kaniču v LR Srbiji so začeli graditi veliko tovarno testenin, ki bo hkrati predelovala sadje in zdravilna zelišča.

Delo Ljudske tehnike v Loki OZZ ima dobro zamisel

Zgraditi nameravajo kmetijsko postajo

Ob bližajočem se občinskem prazniku, 18. decembru, ki naj bo revija celotnega družbenega, kulturnega in gospodarskega dela občine, je prav, da se na kratko dotaknemo tudi dela društva, njihovih uspehov in težav. Poleg domačega KUD »Tone Sifrer«, TVD »Partizana« je največje uspehe dosegla organizacija LT, ki je 5. decembra z občnim zborom stopila v novo poslovno obdobje. Pri tem bi bilo treba poudariti ne le pestro dejavnost ampak zlasti veliko pomoč, ki jo nudi organizacija pri poglobitvenih krožkih na tukajšnji gimnaziji, pa tudi organizacijam v obeh dolinah, Poljanski in Selški, saj odigrava LT vzporedno z vzponom industrije vedno pomembnejšo

družbeno vlogo tudi na tem koncu naše domovine. Ob izdatni finančni pomoči in razumevanju LOMO ter vsestranski, materialni in moralni pomoči JLA je bilo doseženih mnogo lepih uspehov, dočim so nekatere v začetku leta mnogo obetajoče sekcije z odhodom nekaterih članov (predvsem pripadnikov JLA) zamrle in jih bo treba ponovno oživiti. Najštevilnejša in najuspešnejša je bila avto-moto sekcija, ki je izvedla dvojne tekmovanje: tradicionalne avto-moto dirke in ocenjevalno vožnjo, usposobila je z dvema tečajema vrsto avtomaterjev ter pripravljala vojsne obveznike za šoferske izpite; priredila je tudi dvojne predavanj o predpisih in var-

nosti cestnega prometa, ki so ju obiskali tudi številni poklicni šoferji z loškega področja.

Zelo aktivna je bila tudi foto-kino sekcija. Ta je z vrsto filmskih predstav, s komentarji, s predavanji in razgovori želela dvigniti nivo kulturne in tehnične izobrazbe pri vseh ljudeh, posebno na vasi. S svojim kinoprojektorjem, diafilmom ali epidiaskopom je z raznimi filmi pomagala tudi pri raznih tečajih, bodisi da so šli člani sami na lastno iniciativo po vaseh, ali pa so jih tamošnje organizacije povabile. Skupaj je bilo 57 filmskih predstav, od teh izven Loke 20. Od 104 filmov je bilo največ prirodoslovno - kmetijskih, tehničnih s področja kemije in fizike, predvajali pa so tudi 6 celovečernih filmov in tudi 3D film »Korak v prostore«.

Radioamaterska sekcija, ki ima svoj radioodajnik in sprejemnik, je v začetku pokazala precejšnje zanimanje za delo, a je z opustitvijo lastnega lokala na Sp. trgu popustila. Treba bo čimprej poiskati nove, ustrezne prostore. PP sekcija (primopredajna) si je organizirala lastno postajo in je delala z velikim elanom. Težave s prostori so imeli tudi modelarji, za kar je med mladino brez dvoma dovolj zanimanja. Zato je razumljivo, da se je razprava na občnem zboru precej suhala okoli problema novih prostorov. S postavitvijo barake stvar prav gotovo ne bo zadovoljivo rešena. Morda bi bil še najbolj ustrešen predlog zastopnika TVD »Partizana«, da bi namreč obe društvi uredili skupne prostore z adaptacijo sedanje Zebretove hiše.

C.

OBVESTILO

SK »Udarnike« bo imel svoj redni letni občni zbor 11. XII. 1954 ob 18. uri v dvorani združenje restavracije »Jelen« v Kranju. Člani društva in prijatelji smučanja vabljeni.

Odbor

Prva in ena najvažnejših pomanjklivosti današnje Okrajne zadruženje je ta, da nima svojega pedološkega laboratorija in laboratorija za zaščito rastlin. To je seveda razumljivo, če upoštevamo, da je OZZ v majhnih sobah v restavraciji Jelen v Kranju, kjer takih laboratorijev ni mogoče namestiti. Brez dvoma pa so slednji nujno potrebni, ker bi z analizami, ki bi jih tu dognali, dobili lahko tudi potrebna pristanstva za razne bolezni, ki jih imajo rastline in lahko ugotovili kakšne elemente ima zemlja v določenih krajih preveč, kakšnih pa premalo.

Zato so na zadnjem sestanku društva inženirjev in tehnikov izdelali predlog o graditvi Kmetijske postaje. Graditev te postaje bi bila nujno potrebna za uspešen nadaljnji razvoj

kmetijstva v našem okraju. Kmetijska postaja naj bi bila na Zlatem polju, kjer ima mesto svoje ekonomije.

Do tega predloga pa je prišlo tudi zaradi tega, ker OZZ nujno potrebuje nove, zanjo primerne prostore. Danes nima prostora za seje, razne sestanke zadruženikov, predavanja i. pd. V novi Kmetijski postaji pa bi bilo poskrbljeno tudi za te prostore. Veliko pomanjkljivosti občuti tudi OZZ po svoji knjižnici in primernem prostoru za arhiv, ki ga ima danes na podstrešju pri Jelenu.

Društvo inženirjev in tehnikov upa, da bo v kratkem rešilo problem denarnih sredstev, ki so potrebna za graditev Kmetijske postaje in da bodo lahko začeli z gradnjo te, za naše kmetijstvo tako koristne postaje, že v prihodnjem letu.

Glas naših bralcev

Za 60 dinarjev

TOVARIS UREDNIK!

V ponedeljek zvečer je bil v dvorani Sindikalnega doma v Kranju koncert Slovenskega okteta iz Ljubljane. Zanimanje za koncert je bilo izredno veliko, saj so bili vsi sedeži prodani. Čudno pa je, da v prodaji ni bilo stoječih, vsaj za dijake, kot je na lepakih tudi pisalo. Najcenejša vstopnica je veljala šestdeset dinarjev in če jih slučajno ne bi imel v žepu, ne bi mogel na koncert. Spraševali smo pri blagajni, kdaj bodo pričeli s prodajo stoječih, pa nam je blagajničarka odgovorila, da so že vsa prodana. Ko pa smo bili v dvorani smo videli, da noben poslušalec ni stal. Vse doslej je bilo v navadi, da so bila za dijake na razpolago stoječja, ker je razumljivo, da nimajo denarja. Prav gotovo ni bil namenjen koncert samo tistim, ki si lahko privoščijo drage vstopnice!

Ob robu naj še pripomnim, da prireditvi ne bi prav nič škodo-

valo, če bi se uslužbenci kinematografskega podjetja med sporedom manj sprehajali in brez potrebe odpirali in zapirali vhodna vrata.

Dijk

Cankarja boda brali tudi v Indiji

V opernem gledališču velikega indijskega mesta Madras je bil pred kratkim literarni večer, ki je bil posvečen jugoslovanski poeziji. Uvodno predavanje »Pota jugoslovanske poezije« je imel naš književnik Minderovič. Na tem večeru so brali v angleščini tudi pesmi Franceta Prešerna.

Iz Indije pa tudi poročajo, da bo v kratkem izšel prevod znane Cankarjeve povesti »Hlapec Jernej in njegova pravica« v hindus - jeziku, ki je najbolj razširjen jezik v Indiji.

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE

Dnevne obleke zahtevajo enostavnost . . .

VSAKA OBLEKA je odraz življenja oziroma okolja, ki nas obdaja — Vsakdanje življenje zahteva od nas predvsem skromnosti, zato naj bodo dnevne obleke krojene tako, da ne vzbujajo pozornosti ne v kroju ne v barvah. Vse kar je preveč vidno in ekstravagantno je zanje neumestno.

Dnevna obleka mora biti preprosta, vendar ne sme učinkovati primitivno in imeti mora »modno« osnovo. Želja vsake ženske je, da je v svoji obleki čimbolj mladostna in ljubka. Le majhni, diskretni detajli naj pritegnejo pozornost naše. Rokavi so po večini tricetrinski. Večina dnevnih oblek je visoko zapetih, pri čemer ima naša domišljija pri oblikovanju izrezov in ovratnikov veliko izbiro. Pogosto nosimo zraven tudi razne šale oziroma ovratne rute. Za dnevne obleke imajo naše trgovine na razpolago dovolj

primerne bлага, volnene, pa tudi tweede in jerseye lahko izberemo po želji in okusu.

... obleke za hišna dela pa udoben kroj

PRIMERNA OBLEKA za hišna dela je prvi pogoj za nemoteno opravljanje vseh domačih opravkov. Pravzaprav je čudno, kako to, da nekatere gospodinjice, ki se sicer za modo zelo zanimajo, posevčajo tako malo pažnje domačim oblekam. Medtem ko v prepričanju, da štediti, nosijo stare ponošene, nekdanje svečane obleke, niti ne pomislijo, kako je to neokusno. Pa tudi gibati se ne moremo svobodno v stari elegantni obleki, ki je nadvse nepraktična. Težko jo tudi peremo in če je volnena, nas to posebno ovira, ker vsrkava vse mogoče kuhinjske vonje.

Prav tako so nezdravi stari, ponošeni čevlji z visokimi petami. Gospodinja se v njih hitro utrdi, pa tudi hojo takih čevlji pokvarijo, ker so pre malo stabilni. Najpraktičnejša obutev za gospodinje so čevlji s pol-peto ali copate.

Za delo so najbolj primerne in najlepše obleke v veselih barvah, ki jih lahko poljubno peremo. Take obleke so poceni in napravijo na vsakogar dober vtis. Pri umazanem delu nosimo čez njo predpasnik, ki naj bo za pranje in pomivanje posode iz polivinila. Pozimi so za domača dela najbolj priporočljive hlače, ker so toplejše kot obleka in praktične za vsa dela. Biti pa morajo seveda udobno krojene, da se lahko v njih svobodno gibljemo.

Kako zlepiamo porcelan

Ubitih porcelanastih predmetov nikar ne zavržite. Lahko jih dobro zlepite in uporabljate kot nove. Zato preberite v sledečih vrsticah dvojce dobrih navodil za učinkovito lepilo.

1. Vzemite 3 grame aluminijevega sulfata in ga raztopite v 20 gramih vode. V to raztopino pridenite še 250 gramov goste raztopine arabske gume in vse skupaj premešajte s čistim predmetom. Lepilo je takoj uporabno.

2. Lahko pa napravite dobro lepilo tudi na tale način: jajčne beljake pomešajte s steklenim prahom do potrebne gostote. Stekljeni prah dobite, če delček stekla močno segrejete in ga takoj zatem spustite v mrzlo vodo. Stoklo v njej razpade na kose, ki so zelo krhki in jih zlahka stolčete v prah. Iz dobljenega prahu in beljakov pripravite lepljivo kašo, s katero namažite dobro umite in posušene dele porcelanaste posode na prelomljenih delih in jih zlepite ter pustite stati toliko časa, da se dobro sprimejo.

Ljubka modela za dnevne obleke. Karirasto lepo dopolnjuje temnomoder žametast ovratnik, obrobjen z belo svilo in pa manšete iz enakega materiala. Obleko na levi pa krasi našitek na životcu in nekaj nezalikanih gub med obema žepoma.

Občni zbor Učiteljskega društva

Pred dnevi je bil v Kranju občni zbor Učiteljskega društva kranjskega okraja.

Iz obširnega poročila predsednice povzemamo sledeče: Ob ustanavljanju gorenjskih komun mora učiteljstvo posvetiti vso skrb pravilnemu razvoju družbenega napredka. Ustanavljajo se šolski odbori, ki bodo imeli tudi dolžnost prisotnosti pouku v vseh šolah. Njihova prisotnost pa seveda ne bo nekakšna strokovna inspekcija, saj za to odbori sploh nimajo strokovne sposobnosti, ampak bodo tako dobili le vplod v delo in življenje v šoli ter v odnose med učitelji in učenci. Tako se bodo tudi laiki osebno prepirali o težavah pri vzgojnem delu.

Z novo upravno obliko, se nam odpira nov način dela in tudi novi vidiki kulturnega in

prosvetnega življenja na vasi in v mestih, kjer bo moralo učiteljstvo odigrati odločilno vlogo. Zelo umesten je sklep Sveta za kulturo in prosveto, da se ustanovi nov center učiteljskega izobraževanja. Tečajji bodo v okrajnem merilu. Ker je pravilna nazorska in politična usmerjenost velika pomanjkljivost naših pedagoških delavcev, predvideva načrt poleg strokovnega izpopolnjevanja tudi filozofsko izobraževanje. Okrajni svet je določil tudi nagrade za nadurno in izredno težko delo. S tem je učiteljstvo prejelo zasluženo priznanje in sredstva za izboljšanje svojega življenjskega standarda. V načrtu Sveta, ki se deloma že uresničuje, so nadalje še velika popravila in novogradnje šolskih poslopij. Tudi zastarela in pomanjkljiva učila bo treba izpopolniti z novimi, za kar bo prav tako moral skrbeti Svet.

V našem novem družbenem življenju je sodelovanje in pomoč učiteljstva pri kulturnih prireditvah — predvsem dramskih — izredno potrebna. V Društvu prijateljev mladine pa je sodelovanje pedagogov naravnost nujno.

Z ozirom na skupne cilje društva profesorjev in učiteljev bi bilo priporočljivo, da se oba združita v skupno društvo.

Iz poročila zastopnika Pedagoškega društva smo izvedeli, da bo izdalo društvo obširen almanah in sprožilo anketo o novih prijemih v vzgoji otrok.

Načelnik Sveta za prosveto in kulturo tovariš Grum je po pozdravnih besedah obširneje razložil zbranim učiteljem funkcijo šolskih odborov.

V živahni diskusiji so učitelji pozdravili ustanavljanje šolskih odborov, strinjajo se z združitvijo s Proforskim društvom, izrazili pa so mnenje, naj knjige za šolske knjižnice, dalje učila za vse šole (in sicer na podlagi inšpektorskih poročil) odslej nabavljajo okrajni Svet za prosveto in kulturo.

Nekaj o vremenu

Tov. Sicherl, ki vodi meteorološko postajo na Kokrici pri Kranju nam je poslal nekaj podatkov o vremenu v mesecu novembru.

Lanski november je bil v primeru z letošnjim mnogo bolj suh in lep. V začetku lanskega novembra je padlo 7 cm snega, ki pa je kmalu skopnel. Sledilo je lepo vreme vse do konca meseca. Dežja sploh ni bilo.

Letošnji november je bil silno zamegljen in oblačen. Megla v zadnjih letih močno narašča. Po Savski dolini sega že do Kranja, kar pred leti ni bilo. Imeli smo komaj 7 delno jasnih dni. Izredno suho, čisto ozračje je bilo 4. novembra. Vlaga je znašala komaj 25 odstotkov. Mrzel severnjak je posušil gozdna pota in omogočil kmetom, da so laže opravili gozdne vožnje. Padavin je bilo še enkrat več kot lani. Največ dežja je padlo od 10. do 11. novembra in sicer v 24 urah 67 litrov na 1 kvadratni meter. (To je bila največja izmerjena padavina v vsem letu). Vode so

močno narasle. Zanimivo je, da novembra sploh ni snežilo.

In napoved? Dolgoročne napovedi niso lahke. Kdo je predvideval februarso katastrofo leta 1952. v Posočju in letošnjo junijsko poplavo v Celju? Take katastrofe so pokrajinskega značaja in zato so nam potrebne krajevne vremenske opazovalnice. Zadovoljiti se moramo s kratkoročno napovedjo. Kaj pa naravni znaki? Ti kažejo, da bo zima razločno pokazala svoj značaj šele konec decembra oz. v začetku januarja. Če bo takrat nastopilo mrzlo, mirno, stanovitno vreme, bo zima hladna, sicer pa bo mila s precejšnjimi padavinami. Do takrat ni pričakovati v dolini mnogo snega. Danes, 7. decembra, smo sicer dobili prvi vzorec snega, vendar ga bodo smučarji imeli več le v višinah nad 1000 metrov. V dolini bo v padavinskih dneh pretoplo.

Vode bodo pozimi še naraščale, kar bo v korist hidrocentralam, ki morajo posebno industriji dobavljati mnogo električnega toka.

Kranjski namiznoteniški igralci so se vrnili

Saar - tri zmage in druga neodločena igra

(Nadaljevanje)
Za potovanje iz Gmundna do Saarbrückna, kar znaša okoli 1200 km, smo rabili 24 ur. Smo pa med vožnjo čakali v Welsu dve in v Frankfurtu pet ur, torej za 1200 km 17 ur kar je primerna brzina. Potovanje je bilo prijetno in niti ne tako naporno kot smo si predstavljali.

Postanek smo izkoristili za ogled mesta. Čeprav se v tem mestu, kot povsod v Nemčiji zelo veliko gradi, so še vedno ulice, kjer nje stoji niti, eno poslopje. Res, rušenje v pretekli vojni je bilo zelo posledno in učinkovito. Pet ur hoje in opazovanja po tem velikem mestu srednje Nemčije je zelo hitro minilo.

Ekspresni vlak Frankfurt-Pariz nas je odpeljal proti Saarbrücknu. Ta del poti je bil še bolj prijeten, ker smo potovali podnevi. Posebno pozornost smo gledali veliko avtomobilsko tovarno »Opel« v bližini Mainz-a. Več kot deset minut smo se vozili mimo ogromnih tovarniških dvoran in mislim, da dolgo ne bomo videli toliko avtomobilov skupaj, kot smo jih ob tej priliki. Prišli smo na obmejno postajo Saarske pokrajine Hornburg. Malo nas je skrbelo, ker nismo imeli vstopne

francoske vize za Saar, toda ko smo zagledali na postaji naše ga znanca, smo vedeli, da je vse v redu. Odpeljali smo se dalje proti Saarbrücknu.

Sprejem je bil nadvse prijazen, pozdravili so nas vsi znanci, ki so bili pri nas v Kranju letošnje poletje.

Sele drugi dan smo videli, da je Saarbrücken res eno najbolj porušenih mest v Evropi. Danes sicer že stoji polovico mesta ponovno v predvojni obliki, še vedno pa je veliko okrajev, kjer so še same ruševine.

Saarbrücken ima 180.000 prebivalcev in je glavno mesto Saarske pokrajine. Takoj na periferiji mesta je več premogovnikov, v bližnjem Völklingenu pa je središče jeklarske industrije.

V Saarbrücknu smo odigrali dva dvoboja, prvega proti mestni reprezentanci, v katerem smo zmagali 5:2 in drugega proti 1. FC Saarbrücken, katerega smo tudi dobili s 7:3. Ekipa 1. FC Saarbrücken — je precej močnejša kot smo jo imeli priliko videti na našem turnirju letos poleti v Kranju. V njihovem moštvu igra namreč tudi večkratni prvak Saara Trautmann, ki zaradi službe ni mogel nastopiti v Kranju. V Saarbrücknu se nam je pridružil še četrti igralec, Hlebš, ki

je moral zaradi študija šele 9 dni pozneje iz Kranja. V Beckingenu je namizni tenis pravi narodni šport. V tem kraju smo doživeli tudi drugi neodločen rezultat na naši turneji. Z domačim moštvom, ki je trenutno ekipni prvak Saarske pokrajine smo igrali 6:6. V njihovi ekipi igra dva igralca, ki sta letos spomladi sodelovala na svetovnem prvenstvu v Londonu v saarski reprezentanci.

Četrti nastop pa smo imeli v Völklingenu proti tamošnjemu klubu in zmagali s 7:1. To je bila najboljša igra na vsej turneji.

V Saaru smo bili vsega šest dni, to majhno pokrajino, ki meri v smeri sever—jug 60 km in v smeri vzhod—zahod 80 km, smo prepotovali v teh šestih dneh po dolgem in povprek.

Ob naši vožnji iz Saarbrückna v Luksemburg smo vso pot ogledovali ostanke takoimenovane »Siegfriedove črte«, ki je bila zgrajena ob vsej zahodni nemški meji. Šest dni bivanja v Saaru bo vsem članom naše ekipe ostalo v prijetnem spominu, ker smo videli mnogo novih stvari, navezali pa smo tudi stike z novimi športnimi prijatelji.

(Konec prihodnjilj)

V ENI URI NA SVETU

V šestdesetih minutah se potroši na svetu več kot 130 tisoč ton premoga. V istem času izkopljejo iz zemlje za 58.000 dolarjev zlata in srebra za 170.000 dolarjev. V eni uri izdelajo 1000 avtomobilov in v istem času je 19 ljudi žrtev avtomobilskih nesreč. V 3600 sekundah se predela 5,5 milijonov kilogramov bombaža, 300.000 kilogramov volne in ista količina vlaken je predelanih v tekstilno blago. Filmska podjetja izdelajo več kot 45 kilometrov filmskega traka, medtem ko v raznih tiskarnah odtisnejo 55 milijonov izvodov raznih listov.

BRITANIJA NAMERAVA POVEČATI PROIZVODNJO HELIKOPTERJEV

Tovarna letal Westland v Britaniji namerava povečati proizvodnjo večmotornih helikopterjev za civilno in vojaško uporabo. Predsednik tovarne Eric Menworth je izjavil, da bodo novi civilni helikopterji imeli prostor za 55 potnikov, a vojni helikopterji bodo lahko nosili breme do 5 ton. Nove stroje bodo imenovali »Westminster«.

PRVA VOJNA LADJA, KI JI ATOMSKA BOMBA NI NEVARNA

Svedska torpedna ladja »Plejad« je prva vojna ladja na svetu, ki je konstruirana za atomske vojne. Na krovu ladje so vse naprave zgrajene tako, da lahko izdrže vse posledice, ki jih povzroči atomska bomba. »Plejad« ima 150 ton in ima brzino do 40 vozlov na uro. Svedska mornarica je naročila še štiri take ladje.

V ZDA NE PROIZVAJAJO VEČ PARNIH LOKOMOTIV

Parne lokomotive, ki opravljajo že več kot 125 let promet na progah v ZDA, so nehali graditi. Že lansko leto ni nobena tovarna izdelala nobene lokomotive in ni dobila nobenega naročila. Ameriška industrija izdeluje danes samo še električne in motorne lokomotive, kmalu pa bodo izdelali prvo atomsko lokomotivo.

Čez Niagarske slapove

Šest ljudi se je doslej spustilo preko slapov Niagare in le trije so ušli smrti v razpenjenih valovih. Eden izmed njih je kasneje umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom, drugi pa se je ubil v Avstraliji. Danes je Kanadčan francoskega porekla Jean Lussier edini še živeči človek, ki se je upal preko divjih Niagarinih slapov.

Takole popisuje svojo drzno pustolovščino.

Sprecejšnje težavo sem splezal v kroglo, obloženo z gumijem. Nisem hotel tvegati, da bi mi zmanjkalo zraka, preden bi prišel preko slapov in brzic, zato sem ostal privezan ob čolnu, dokler sem le mogel. Končno sem vtaknil noge v posebej pripravljene vdolbine v krogli ter se vsedel. Napihnil sem svojo gumijasto obleko, dokler ni napolnila vsega prostora ter mi pustila proste le glavo in roke.

Se malo in odprtina se je zaprla in privijači so zaškripali. Pritrdil sem si vezji.

Večkrat sem prižgal in ugasnil luč, da bi se prepričal, če dobro deluje, dokler nisem spoznal, da je edino, kar si želim, luč. Čakal sem precej časa in že pričel misliti, da je kaj narobe. Čutil sem le enakomerno pozibavanje valov, a od časa do časa rahel sunek, ki ga je povzročil udarec krogle ob bok čolna, dokler nisem začutil močnejšega sunka, ki mi je povedal, da sem sedaj na milost in nemilost izročeni valovom.

Zaprl sem oči ter leno naslonil glavo. To mi je dalo nek občutek gotovosti, kot jo ima človek, ki se v topli postelji

pokrije z rjuho preko glave. Lahko bi ugasnil luč, toda bal sem se, da je ne bi mogel ponovno prižgati, tema pa me je bilo strah. Vedel sem, da sedaj ne morem storiti ničesar več.

Udarec na dnu me je vrgel navzgor in pričelo me je premetavati kot orehovo lupino. Po prvih sunkih sem uvidel, da se mi v skalah, ki so me ob-

tanji, tik pred slapovi.

Slapovi so tu. Sedaj! Nisem čutil, kako padam.

Ce so zakoni fizike pravilni, tedaj so potrebne manj kot štiri sekunde, da padeš 55 metrov globoko. Mislim, da sem pričel šteti, toda ni se mi zdelo, da bi trajalo štiri sekunde.

Z rahlo sklonjeno glavo sem pričakoval, kdaj se bom raztreščil ob kaki skali. A čutil nisem ničesar.

Ničesar nisem čutil niti, ko sem priletel v vodo ob vznožju slapov — dokler nisem ugotovil, da se je krogla umirila ter se le rahlo zibala. Hrušč je bil

šestdeset, nato še enkrat, ter skušal ugotoviti, koliko časa je že preteklo, odkar sem se ločil od tovarišev v čolnu. Vedel sem, da me čolni že čakajo kakih sto metrov od slapov.

Sedaj, ko je bilo najhujše že za mano, sem si šele upal pomisliti na Charlia Stephena. Tako kot Bobby Leach je bil tudi on doma iz Bristolja. Bil je tretji, ki je poskušal priti preko slapov, toda smola ga je spremljala že od vsega začetka. Sod mu je puščal vodo kot rešeto. Vsi smo mu pravili, da izziva smrt, a ni nas hotel poslušati. Šel je in se ni več vrnil iz hladnih voda Niagare.

Ker je minilo že precej časa, odkar sem prišel preko slapov, sem sklepal, da so me čolni na ta ali oni način zgrešili ter me je gnal vrtinec par milj daleč.

Zmedlo pa me je bučanje, ki je raslo in padalo v skoraj enakih razdobjih. Vzel sem oba zamaška iz ušes in postal popolnoma zmešan zaradi hrupa. Tedaj nisem vedel, da me je tik ob slapovih nosil val sem ter tja med Kanado in Ameriko.

Znova sem poskušal prižgati luč, toda še vedno ni delovala. Nepričakovano pa je medtem hrup zamrl in kmalu zatem sem slišal zunaj krkanje po krogli.

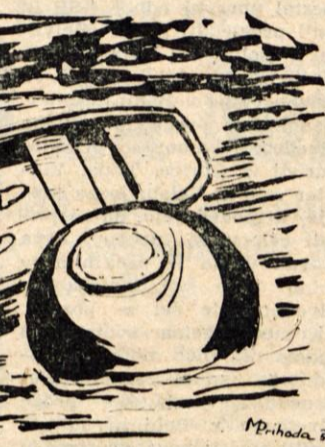
Pokrov se je dvignil in sončna luč se je razlila po krogli. Predno me je kdo kaj vprašal, sem zaklical, da je vse v redu. Pogledal sem na zapetjete. Vseh pet ur se je ustavilo!

Za kratek čas

IZBIRČEN

Slavni dirigent in komponist Gustav Mahler se je kot mlad operni direktor jezen in razjarjen zadiril nad fagotistom: »Če boste tako igrali ne bova dobra prijatelja.«

»Tudi ne maram,« je odgovoril fagotist čisto mirno, »jaz sem pri sklepanju prijateljstev zelo izbirljen.«

P. Prichard

bolj zamolkel, močnejši, mogočnejši. Zatisnil sem si ušesa, da bi ugotovil, če so zamaški še na mestu.

V trenutku je pričela gumijasta krogla pritiskati name, da sem moral globoko vdihniti, če sem hotel vzdržati pritisk na hrbet. Šele tedaj sem tudi opazil, da luč ne gori več.

Niagarški slapovi so zagonetni. Voda, ki priteka od vseh strani, včasih zadrži kak hlopd prav pod slapovi tudi po več ur.

Počakal sem še trenutek, dva, nakar sem ponovno previdno odprl zračni ventil. V kroglo je zavel svež zrak, spoznal sem, da je glavna nevarnost minila.

Ni bilo več tako divje kot v gornjih brzicah, a čutil sem, kako je kroglo premetavalo z ene strani na drugo. Stel sem do

Sreča se je nasmehnila . . .

V sredo je bilo v našem uredništvu — ob prisotnosti nekaterih bralcev — žrebanje naše nagradne križanke, ki smo jo objavili v slavnostni številki za 29. november.

Skupno je bilo poslanih okoli 110 rešitev, seveda pa vse niso bile pravilne. Križanka ni bila tako enostavna in je zahtevala precej znanja in logičnega mišljenja.

Zreb je prinesel nagrade sledečim: 1. Ludvik Wahl, Britof 58, Kranj 2000 din; 2. Franc Zu-

ra, Jenkova 7, Kranj 1000 din; 3. Milka Mrčan, Huje 13, Kranj 1000 din; 4. Lea Kuster, Partizanska cesta 16, Kranj 1000 din; 5. Pavla Klančar, Ljubljana, Perčeva 12, Moste 500 din; 6. Roza Kunstelj, Tavčarjeva 7, Kranj 500 din; 7. Mirko Derlink, Huje 26, Kranj 500 din; 8. Jelka Zagarjeva, Trg svobode števil. 16, Tržič 300 din; 9. Franc Mihečič, Trubarjev trg št. 5, Kranj 300 din in 10. Marija Ceferin, Knjigarna »Simon Jenko« Kranj 300 din. (Rešitev na 6. strani)

Atrakecija v Ljubljani

Velik uspeh avstrijskega cirkusa Rebernigg

Zadnje tedne vse drvi v Ljubljano. Zakaj? V Tivoliju pod Cekinovicim gradom stoji velik šotor. Okoli njega je dolga vrsta cirkuških vagonov. To je po vsem svetu znani avstrijski cirkus »Rebernigg« iz Beljaka. Njegov sloves nam dokazuje tudi dejstvo, da so v Ljubljani vse predstave vedno razprodane. Med obiskovalci je tudi mnogo Gorenjcev.

Kako pa je pod šotorom? V areni stoji še prazna kletka. Okrog nje se zbirajo ljudje. Cirkuška godba igra najmodernejše popevke, katerih zvoki se mešajo s tuljenjem levov. Že se je zbralo približno 2000 ljudi. Še malo in gledali bodo napovedani program.

V prvi točki nastopa sam direktor cirkusa Karl Rebernigg in dva abesinska leva, neverjetno je skoraj, ko človek vidi da nekaj sto kilogramov težak in dva metra visok lev pleše španski tango. Vse gledalce pa pretrese in razveseli, ko vidijo ko g. Rebernigg čepre levu glave in vtakne vanj svojo glavo.

To je samo ena od sedemnajstih točk programa, med katerimi so še izvajanje dresur s

poniji in konji plemenite pasme, z golobi, z dvema medvedoma, ki se vozita s skirico in otroškimi trokolesom in kako

plešeta polko. Balet v zraku in ostala izvajanja na prosto stojajo leštvji, na jamboru, ki ga artist nosi na rami, drzne akrobacije pod cirkuško kupolo, parterna akrobatika, ples direktorjeve hčerke na jekleni vrvi, neverjetna spretnost največjega žonglerja Evrope itd.

Cirkus ima tudi svojo menearijo, kjer poleg levov vidimo tudi še tigra, leoparda, puma, lamo, hijeno, kamelo, opice in še nekatere živali iz afriškega ter ostalih kontinentov.

Prvi ustanovitelj cirkusa »Rebernigg« je bil že pred 180 leti praded Luis Rebernigg. Zadnja vojna tudi cirkusu ni prizanesla. Bil je popolnoma uničen. S požrtvovalnostjo, veliko voljo in ljubeznijo pa je cirkus »Rebernigg« danes že dosegel svoj nekdanji sloves.

Cirkus »Rebernigg« je bil naš gost že dvakrat pred vojno, letos pa bo naš gost skozi vse leto. Ko bodo zapustili Ljubljano, bodo obiskali še Istro, jadransko obalo in druge kraje v državi.

vanjem« govoril o ogledih v mogočnih tovarniških objektih ameriške vojne industrije, Hitler in Goebbels čutila poražena. Skoraj gotovo ne, ker sta predobro poznala umetnost razkazovanja moči lastne države tujim obiskovalcem, da bi takim »vtisom« pripisovala kakršnokoli važnost. Vojaške tajne se v vojnem času ne odkrivajo tujcem, zlasti, če ti niso zavezniki.

Toda Churchill, znan po tem, da je najbolj trmoglav človek v Angliji, se ni tako hitro otresel misli o psihološkem pritisku na Nemce. Povedal je to svojim prijateljem in nekaterim uslužbencem v Foreign Officeu. Vsi so soglašali z njim, samo vedeli niso, kako bi vse to izpeljali.

Iz poročil, ki so v tem času prihajala iz Ankare, Lisbone, Madrida, Buenos Airesa in Stockholma, je Churchill zvedel, ga so nemški agenti povsod podvojili svoj trud pri iskanju podatkov o zaveznikih vojaških načrtih. Torej šele po severnoafriški avanturi so Nemci pričeli uvidevati, da obljube ameriških radijskih postaj o skorajšnji osvoboditvi Evrope le niso tako neosnovane, kot so si doslej zamisljali.

V Stockholmu je mlad trgovski potnik iz odlične švedske družine precej časa dvoril sekretarki lamkajšnjega angleškega poslanstva in končno zaprosil tudi za njeno roko. Tik pred objavo zaroke pa se je izvedelo, da »zaljubljeni ženina« dela za Kaltenbrunnerjev Nachrichtenendienst in se niti malo ne obotavlja prisostvovati majhnim in velikim sprejemom v ambasadi Njegovega veličanstva.

NAPAČNA ŠIFRA

Neki Zid in holandski ubežnik je v Buenos Airesu speljal na limanice šefa Abwehra za Argentino. Za 50.000 dolarjev mu je prodal zbirko šifer angleškega poslanstva. Polovico zneska je zahteval takoj, drugo polovico pa čez 48 ur, po prejemu prvih angleških poročil. »Korektni« Nemec je dobil omenjeno ponudbo v soboto in v svoji natančnosti je že v nedeljo zjutraj izplačal drugo polovico zahtevane vsote. Nemci so namreč ugotovili, da je kodeks šifer pravilen. V resnici pa so Angleži te šifre uporabljali še v času vojne z Buri. Premeteni Holandec je to dobro vedel, pa tudi to, da se jih poslužuje samo star polkovnik angleške ambasade, kadar ob sobotnih večerih piše pisma svoji ženi na Škotsko, mu ni bilo tuje.

V Ankari (na to je Moiseich v svoji knjigi pozabil) so v tem času nemški agenti večkrat poskušali napasti uslužbenca angleškega poslanstva in zažgati njihova stanovanja. Ko so se Angleži zradili tega pritožili pri turških oblasteh, so te diskretno zaprosile von Papena, naj nekoliko omeji prizadevanost svojih agentov.

Konec marca je bil Churchill že prepričan, da je našel praktično možnost za uresničenje svoje velike »zamislje«. Po prvi

verziji je načrt predvideval, da bi se v vojnem ministrstvu ali ministrstvu za zunanje zadeve v Washingtonu našel kak »izdajalec«, ki bi ga tuji agenti, katerih je tedaj v ameriški prestolnici kar mrgolelo, zlahka »podkupili«.

IZBRANA JE BILA ANKARA

Churchill je s svojimi ljudmi skrbno preiskoval teren pri Rooseveltovih sodelavcih, vendar ni našel odobravanja, še manj odziva. Američani niso imeli tradicije Intelligenc Servicea, zato so se teže spuščali v tovrstne politične in diplomatske afere, posebno, ker teh nalog niso opravljali profesionalci.

Eden redkih oseb, ki jim je Churchill zaupal svojo zamisel, je bil tudi njegov stari prijatelj gospod Knatsbull - Hugesen, angleški poslanik v Ankari, ki ga svet pozna kot enega najboljših diplomatov tega časa.

Sir Knatsbull je dolgo razmišljal o Churchillovih načrtih in nazadnje resno pripomnil:

»Ni dvoma, da je Amerika naš prijatelj in zaveznik, toda Angleži morajo ohraniti svojo neodvisnost in iniciativo. Videli ste, kaj se je dogajalo v Severni Afriki. Amerikance so dočakali s cvetjem, a nas, ki že več kot dve leti čuvamo svobodno Francoze, pa s krogli. Vaša zamisel, ki ste mi jo pravkar razložili, je odlična, toda zdaj se mi, da ni prav, da prepučamo prednost in slavo Američanom.«

Churchill in Knatsbull sta se hitro zedinila, da je za to »popolnoma britansko stvar« najbolje, če se najde »izdajalec«, v neki nevtralni državi, ne pa v Londonu ali Washingtonu. Ta naj bi za dobro plačilo posredoval Nemcem važne podatke.

Končno je bila za ta namen izbrana prestolnica Turčije, za katero so govorili različni razlogi:

1. bilo je neobhodno potrebno, da je diplomatski predstavnik Velike Britanije v izbrani nevtralni deželi dobro poučen o vseh vojaških operacijah,

2. »izdajalec« naj bi izhajal iz vrst uradnikov ali slug, ki so že daljšo dobo v službi na angleškem poslanstvu. To pa zaradi tega, da Nemci, ki bi prav gotovo proizvedovali o njem, ne bi ugotovili, da je »izdajalec« službo šele nastopil, kar bi upravičeno vzbudilo sum in nezaupanje. Po drugi strani pa bi moral biti to človek, ki bi se spoznal na take zadeve, vendar ne bi smel biti na listi »britanskih agentov«.

Cicero — britanski major

Prav tak človek je živel v Ankari.

Von Papena so v Ankari obdajali trije pomočniki:

1. šefa Gestapa Istambula in Ankare, ki sta se menjala vsakih 6 mesecev in katerih naloga je bila, nadzorovati predvsem tiste, ki so »opazovali« obnašanje von Papena.

(Nadaljevanje prihodnjic)

OPERACIJA CICERO

ni bila nemški vohunski podvig

(Nadaljevanje iz prejšnje številke.)

Dokazano je, da so Hitler in vsi njegovi vojaški in civilni sodelavci od začetka 1943. leta in vse do izkrcanja zaveznikih sil v Normandiji podcenjevali industrijsko in vojaško moč Združenih držav Amerike. V poročilih, ki so prihajala s Pacifika in Severne Afrike, so Nemci z omalovaževanjem govorili o vojaški vrednosti ameriških divizij. Konec 1942. leta, nekoliko tednov po izkrcanju v Severni Afriki, je Keitel izjavil Mussoliniju, da je Ameriki in Angliji potrebno vsaj 5 let časa za vzpostavitev tolikšnih vojaških sil, ki bi zmogle prebiti »Atlantski zid« in se zasedrati v Zapadni Evropi. Toda, nista še minili dve leti od tega dogodka, in Eisenhower je bil že z vojsko na Reni.

Na nacistične voditelje niso prav nič učinkovale izjave, govori in grožnje angleških državnikov. Bilil so tako navajeni obetanja o zavzetju Moskve, o invaziji Anglije, četudi sami v to niso verjeli, da psihološko niso bili več sposobni resno dojeti zaupanja svojih nasprotnikov v zmago nad fašizmom.

Konec decembra 1942, po atentatu na Darlana, je prišel Churchill v stik z mnogimi Francozi, ki so tedaj dospeli v London. Nekateri od njih so mu zelo zamerili, ker nekoliko mesecev pred izkrcanjem v Afriki niso napotili k Petalnu ameriškega odposlanca, da bi ga obvestil o resnosti nameravanega koraka in težkih posledicah, ki naj bi jih povzročil. V marcu 1943 je Churchill iz poročil, ki jih je prejel od Nemčiji in Italiji, lahko ugotovil, da se tudi najbolj obveščeni Nemci niso zavedali, v kakšnem položaju so.

Churchill na odposlanca v Berlin ni mislil, ker bi Hitler verjetno odklonil vsak razgovor z njim in iz maščevanja za »Hessovo avanturo« bi ga prav gotovo dal prijeti. Ta zavezniki korak bi si voditelj fašistične Nemčije razlagal kot slabost, vse bi imelo le nasproten učinek.

Churchillova prvotna zamisel je bila, da bi se poslužil kakega politika ali tujega diplomata, ki bi ga poklical v Anglijo oziroma v ZDA in mu razkazali svoje tovarne orožja. Toda v Stockholmu in Lisbonu niso bili navdušeni za ta načrt. Vprašanje je namreč, če bi se po vrnitvi švedskega ali portugalskega ministra za zunanjo trgovino, ki bi z velikim »občudo-

Gorenjska smučarska podzveza bo organizirala mednarodne sankaske tekme

Sankaštvo, ki je bilo pred prvo svetovno vojno pri nas kaj razgibano in ga je pozneje skoraj povsem izpodrinilo smučarstvo, je dala v svoj program tudi Gorenjska smučarska podzveza. S tem se je GSP otresla ozkosti zimsko športnega udejstvanja in dala pobudo za obnovo smučarstva kakor tudi kegljanja na ledu. Sankanje je bilo uvedeno že v drugem zimsko športnem tednu, oz. drugem zletu gorenjskih smučarjev v minulih sezonah. Doseženi uspehi so narekovali GSP postavitev referata za sankanje, ki so ga sprejeli na zadnjem občnem zboru. Na povabilo predsednika Delavskega športnega kluba iz Avstrije (ASKO) pa je poslala GSP svoje delegate na mednarodno zasedanje z namenom, da vstopi tudi Jugoslavija v mednarodno sankaske zveze.

Na zasedanju, ki je bilo v Rottemannu, je bila poleg dvanajstih držav, ki so že vključene v to mednarodno organizacijo, sprejeta tudi Jugoslavija. Na splošno željo so delegati pristali, da bodo organizirali na tretjem zletu Gorenjske

smučarske podzveze, ki bo predvidoma od 8. do 9. januarja 1955 sankaske tekme. Jugoslovanska delegacija si je po pristanku, da bo organizirala mednarodne sankaske tekme v Jugoslaviji, ogledala sankaske proge v bližini Rottemanna. Ugotovila je, da sankaske proge v pravem pomenu besede v Jugoslaviji sploh nimamo. Po vrnitvi delegacije v domovino se je sestel upravni odbor GSP in sklenil pregledati progo »Belvedere« v Bohinju. Le stari ljudje pomnijo, da je bila pred prvo svetovno vojno v Bohinju umetna sankaske proga imenovana »Belvedere«, kamor so prihajali turisti iz Gorice, Trsta, Vidma ter celo iz Kalabrije na sankanje. Pripovedujejo, da so prihajali celi vlaki turistov. Prva svetovna vojna je prekinila to športno idilo v Bohinju in »Belvedere« je šel v pozabo. Tudi med obema svetovnimi vojnami ni nihče mislil na obnovo tega sankališča. Po ogledu nekdanje sankaske proge »Belvedere« v Bohinju so zastopniki turističnega društva in predsednik občine Bohinjska Bi-

strica zagotovili materialno in moralno pomoč za obnovo sankaske proge. Sportniki so z navdušenjem pristopili k prostovoljnemu delu in očistili velik del proge.

Z ureditvijo bivše sankaske proge »Belvedere« v Bohinju, bo omogočeno organizirati v okviru III. zleta gorenjskih smučarjev tudi mednarodne sankaske tekme. Sankaske proge »Belvedere«, ki bo kaj kmalu poznana po vsem svetu, teče po izredno lepih terenih, s katerih je krasen razgled na vso bohinjsko panoramo z jezerom ter Komno z Triglavom v ozadju. Levo od sankaske proge je teren izredno prikladen za bob, desno pa za smuk, slalom in veleslalom. Tu bi se lahko zgradila tudi vzpenjača, ki bi služila vsem panogam zimskega športa, ker bi imela isto izhodiščno točko z domala skupnim startom in skupnim ciljem. Z obnovo sankaske proge ter ureditvijo bob in smučarskega terena, bo postal Bohinj v bodoče zopet središče zimskega športa.

PREDAVANJE

Pretekli ponedeljek je predaval v okviru Ljudske univerze Jesenice priznani košarkar, državni reprezentant Boris Kristančič iz Ljubljane. Predaval je o vtisih iz letošnjega svetovnega košarkarskega prvenstva v Braziliji. Izredno zanimivo predavanje, ki je bilo spremljano tudi s slikami iz epidioskopa, je privabilo okoli 250 poslušalcev.

ZBORI VOLIVCEV

Na zborih volivcev, ki so bili pretekli teden v Kamniku in okolici, so ponovno razpravljali o obliki bodoče kamniške komune. Volivci so bili soglasni, da spadata v kamniško komuno iz občine Radomlje le Volčji potok in Šmarca, saj geografsko in gospodarsko težita h Kamniku in je to tudi želja prebivalcev obeh vasi. Volivci so razpravljali še o bodočih gradnjah in so bili mnenja, da je treba še naprej posvečati veliko pozornost gradnji stanovanjskih hiš, treba pa je pričeti tudi z gradnjo novega poslopja za osnovno šolo. Pomanjkanje šolskih prostorov v stari šoli je tako občutno, da morajo imeti nekateri oddelki pouk v treh izmenah, kar je seveda mogoče le z okrnitvijo učnega programa. Sprejet je bil sklep, da je treba dati gradnji osnovne šole prednost pred dograditvijo kulturnega doma, čeprav je tudi ta nujno potreben, saj je v surovem stanju že precej let in je zaradi slabe strehe obsojen na razpadanje.

Smučarski filmi

Smučarsko društvo »Udarnik« je organiziralo predvajanje smučarskih filmov za mladino krajskih osnovnih, srednjih in strokovnih šol. Navdušena mladina si je ogledala polete v Obersdorfu, tek in slalom ter smučarsko šolo na Šar planini in na Komni. Obisk je bil zadovoljiv. Poleg 920 dijakov so si filme ogledali tudi prosvetni delavci. Predaval je smučarski učitelj Janko Sicherl.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. Jugoslavija, 8. jata, 9. gora, 11. kosa, 12. AVNOJ, 16. dama, 18. jata, 19. prekan, 21. koka, 23. reka, 24. no, 25. dan, 26. IK (Intex), 27. Rula, 29. ura, 30. polka, 31. oskrd, 33. til, 34. si, 35. kost, 36. oven, 37. NK, 38. aha, 39. te, 40. al, 41. Lea, 42. ja, 43. rok, 44. vas, 46. al, 47. jok, 48. šta, 50. ajas, 52. Odij, 54. utaja, 57. lopar, 59. uta, 60. ad, 61. ar, 62. mig, 64. Ra, 65. brus, 67. emir, 69. so, 70. ar, 71. tatu, 74. lira, 76. as, 78. navit, 81. Turčija, 83. optik, 85. kakov, 87. narta, 88. Ibsen, 9. revir, 91. les, 92. vzrok, 93. tolar, 95. labod, 96. rajon, 97. šelak.

Navpično: 1. Jasa, 2. uta, 3. ga, 4. lunta, 5. Ig, 6. jod, 7. arak, 8. jata, 10. amor, 11. kuka, 12. ar, 13. veda, 14. okno, 15. ja, 17. akut, 18. Jeriha, 19. polit, 20. Nilko, 22. aline, 23. rusakla, 24. nosek, 26. A, krvav, 28. alkalij, 30. potok, 32. delaš, 43. rosa, 45. stop, 47. jata, 49. Adam, 51. Juta, 53. Iris, 55. jar, 56.

gadnih konferenc, ki morajo obvezno biti v mesecu januarju in februarju 1955.

Podrobna novodila o izvedbi teh konferenc bodo prejeli brigadni poveljniki naknadno od Zveze, sektarski štabi pa od svojih nadrejenih brigadnih štabov. Datume konferenc takoj javite Zvezi.

OBVESTILO

Vsa društva in poveljnike obveščamo, da se v nujnih primerih — posebno v slučaju požara — lahko telefonično obrnejo na svoje brigadne poveljnike, ki imajo sledeče telefonske številke: Šiling Joško, okrajni poveljnik, Kranj, Jenkova ulica 5, tel. doma št. 390, na delovnem mestu št. 244. Ivan Miklavčič, Cerklje 66, tel. št. 16 (pogovor morate predhodno javiti pošti). Ivan Čemažar, Zabnica, telefon št. 4 (klicati 9-45-2-16 pošta Zabnica). Za ostale pa bodo telefonske številke javljene pozneje.

Kino

Kino »Storžič«, Kranj: 10. do 12. decembra angleški bar-

vni film »Moulin Rouge«, brez tednika. 11. decembra ob 22. uri premiera angleškega filma »Osebná zadeva«. Matineji 12. decembra ob 9. uri risani barvni filmi (10 din), ob 10. uri »Osebná zadeva« — tednik. Predstave ob delavnikih ob 16., 18. in 20. uri, v nedeljo ob 14.40, 16.50, 19. in 21. uri. Prodaja

vstopnic 1 uro pred pričetkom prve predstave. 15. decembra ob 14. uri angleški barvni film »Čarobna temnica«, vstopnina 10 din — mladini se pripočita.

Kino »Svoboda«, Strazišče: 11. in 12. decembra angleški film

»Osebná zadeva« — tednik. Predstave v soboto ob 17., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri. Matineja 12. decembra ob 10. uri risani filmi. 15. decembra ob 15. uri barvni film »Čarobna temnica«, vstopnina 10 din, 15. decembra premiera italijanskega filma »Za dva solda upanja« — tednik ob 17. in 19. uri.

Kino »Krvavo«, Cerklje: 11. in 12. decembra francoski film »Ljubimca iz Verone« (mladini prepovedan). 15. in 16. decembra ameriški film »Asfaltna džungla«. Predstave v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 17. in 19.30 uri in v sredo ob 19. uri.

OBVESTILO

Obveščamo javnost, da bomo meseca januarja leta 1955 predvajali mladinske filme in sicer: Sneguljčico, Guliverjeva potovanja, Oliver Twist, Čarobni konjiček, Kameniti cvet, Čarobni meč in serijo filmov iz živalskega sveta. Spored teh filmov bomo predhodno sporočili v dnevnem časopisu. Spored teh filmov je pripravil muzej jugoslovanske kinoteke iz Beograda v sodelovanju s kino podjetjem v Kranju. Kinematografsko podjetje Kranj

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 15., 17., 19. in 22. uri.

Nedelja, 12. decembra: 6.30 pregled tiska. 8.00 O športu in športnikih — Tory Tugomir: Sinja bitka za hitrost. 9.00 Otroška predstava: Juha od špile (Andersonova pravljica v priredbi J. Rakovca). 10.00 Družinski pogovori. 10.10 Dopoldanjski simfonični koncert. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.00 Po ure za našo vas. 13.30 Zeleli ste — poslušajte! 15.30 Po naši lepi deželi: Reportaža s poti po Crni gori. 16.00 Neznani talenti. 17.30 Radijska igra.

Ponedeljek, 13. decembra: — 6.35 Polke in valčke igra Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka. 7.30 Gospodinj-ski nasveti. 11.15 Šolska ura za nižjo stopnjo: Nekaj o slovenskih narečjih. 12.00 Kmetijska univerza. 13.00 Nove knjige. 14.00 Posnetki z mednarodnega glasbenega festivala. 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo — Franjo Vouk: Louis Pasteur. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Radijska univerza — Prof. Niko Kuret: Junaki — razbojnik v našem ljudskem izročilu. 18.30 Zdravstveni nasveti. 20.00 Zunanjepolitični feljton. 20.15 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije, dirigent Robert Schollum (Linz).

Torek, 14. decembra: — 7.30 Gospodinj-ski nasveti. 11.15 Cicanom — dober dan! Palko Gal: Čarobna piščal. 12.10 20 minut z Veselimi godci. 13.00 Iz znanosti in tehnike. 15.30 Tečaj angleškega jezika — 109. lekcija. 15.45 Slovenske narodne pesmi poje Mariborski komorni zbor. 16.10 Utrinki iz literature: Iz indijske književnosti. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 20.00 Tedenski notranjepolitični pregled. 20.30 Radijska igra — Henrik Ibsen: Nora (ponovitev).

Sreda, 15. decembra: — 6.35 Pojo in igrajo Pohorski fantje. 11.15 Šolska ura za višjo stopnjo — Franjo Vouk: Lois Pasteur. 12.00 Kmetijska univerza. 13.00 Jezikovni pogovori. 14.00 Gledališče in filmi. 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo: Nekaj o slovenskih narečjih. 16.10 Utrinki iz literature — Colette: Bolni otrok II. del. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.30 Mednarodna radijska univerza. Četrtek, 16. decembra: — 6.35 90. raj, 92. val, 94. ro, 95. le. V pesmi in plesu po Jugoslaviji.

11.15 Za pionirje. 12.10 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije. 15.30 Tečaj francoskega jezika — 13. lekcija. 16.10 Utrinki iz literature — Colette: Bolni otrok II. del. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.30 Modni kotiček. 18.40 Slovenske umetne in narodne pesmi poje moški zbor DPD Svoboda Tabor »Angel Besednjak«. 20.15 »Četrtek večer«. 21.00 Literarni večer: Iz starih kitajskih knjig.

Petek, 17. decembra: — 6.35 Slovenske narodne pesmi poje »Brdski fantje«, vmes igrajo Veseli godci. 11.15 Cicanom — dober dan (zgodbe in pesnice o zajčkah). 12.15 Istrske pesmi poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škobertna. 14.00 Za pionirje — J. Brlič — Mažuranič: Zgode in nezgode mladega hlapčiča. 16.10 Utrinki iz literature: Stoletnik Oscar Wilde. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.45 15 minut z Avgustom Stankom. 20.00 Tedenski zunanjepolitični pregled.

Sobota, 18. decembra: — 6.35 Stirje fantje in Avsenikov trio izvajajo poskočne napeve. 7.30 Gospodinj-ski nasveti. 11.15 Pisan drobiž za pionirje. 12.10 Domači napevi. 14.00 Iz Uradnih listov. 15.30 Tečaj esperantskega jezika — 12. lekcija. 16.10 Utrinki iz literature — Janez Ovsjec. Pesmi. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Jezikovni pogovori. 18.40 Igra tamburaški orkester.

Gibanje prebivalstva

Poročili so se: Luka Jerkovič, delavec in Marija Vidic, nameščenska; Avgustin Golob, zidar in Karolina Kržič, šivilja.

Na Jesenicah

Rojenih je bilo ob 29. novembra do 6. decembra 21 otrok.

Poročili so se: Stefan Krivac, mehanik in Irena Černe, trgopomočnica; Marjan Klemenčič, ključavničar in Marija Klemenčič, tov. delavka; Emil Troha, tov. delavec in Ana Rituperič, tov. delavka; Jože Vugrinčič, tovarniški delavec in Danijela Maček, delavka.

Umrlj so: Ivan Sinko, star 19 let, brez poklica, bivajoča na Jesenicah, Titova 27 in Marija Smolej, roj. Humer, stara 66 let, bivajoča na Jesenicah, Medvedova 4.

objave • oglasi

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 11. decembra ob 20. uri: Sidney Howard: Pokojni Christopher Bean. Gostovanje v Radovljici.

Nedelja, 12. dec. ob 16. uri: — Hans Tiemeyer: Mladost pred sodiščem. Izven in za podeželje — zadnjič.

Ponedeljek, 13. dec. ob 20. uri: Concert Doma slepih iz Škofje Loke.

Torek, 14. dec. ob 16. uri: Albert Husson: Srečna črta. Zaključena predstava za tovarno »Iskra«.

Sreda, 15. dec. ob 16. uri: Albert Husson: Srečna črta. Zaključena predstava za tovarno »Iskra«.

Sobota, 18. dec. ob 20. uri: »Glejte, Amerika!« premiera — Red premierski in Izven. Mladini neprimerno.

Nedelja, 19. dec. ob 16. uri: »Glejte, Amerika!« Izven in za podeželje. Mladini neprimerno.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 11. decembra ob 19.30 uri: Tijardovič: Mala Floramye. Nedelja, 12. decembra ob 14.30 uri: Tijardovič: Mala Floramye. Opereta. Pri obeh predstavah zveze z vlaki ugodne.

MALI OGLASI

Zamenjam družinsko stanovanje v Skofji Loki za Kranj. Naslov v upravi lista.

Prodajam gig na gumi kolesih in voz zapravljivček (prek). — Naslov v upravi lista.

Enonadstropno dvostanovanjsko hišo v Strazišču na Kalvariji prodam ali zamenjam za manjšo, enostanovanjsko v okolici Kranja — Snajder Vojteh, Sp. Duplje 62.

Prodajam dobro ohranjeni pločevinasti štedilnik, dobi se Cirče 56 pri Nadžarju.

Gostilna pri Rozmanu na Kočni pri Jesenicah od 15. decembra dalje spet redno obratuje. Prodajam opremo za špecerijsko trgovino, Veber, Skofja Loka — kolodvor.

Trgovski pomočnik železniske stroke dobi takoj stalno zaposlitev. Trg. podjetje »Železnina« Radovljica.

Gorenjska tiskarna v Kranju sprejme 3 vajence in sicer po 1. v stavnicno, strojnico in knjižgoveznico. Prijave sprejema pisarna tiskarne vsak dan od 6. do 14. ure.

Za takojšen nastop službe potrebujemo 4 pomožne delavce z malo prakse v lesni stroki in 7 mizarjev in kolarjev. Ponudbe na Elan, Begunje na Gorenjskem.

OBJAVE

Mestni odbor rezervnih oficirjev Kranj obvešča, da je v

četrtek 16. decembra ob 16.30 uri v domu JLA predavatelj »Razvoj narodnoosvobodilnega gibanja in partizanskih odredov na Gorenjskem« — predava tov. Vinko Hafner.

Predavanje bo v okviru prvega dneva JLA.

Vabimo vse rezervne in aktivne oficirje, da se predavanja udeležijo.

Istočasno vabimo rezervne oficirje, da se udeležijo svečane akademije v počastitev dneva JLA, ki bo 21. decembra ob 20. uri v Srednjem domu.

OBJAVI IN

Sprejememo 2 finomehanikarska prosta vojaščina. — Naslov delodajalca pri upravi Glasu Gorenjskega.

„KOTEKS“

odkupi po svojih zbiralnicah in Kmetijskih zadrugah svinske kože po din 200.— za kg za nepoškodovano domačo kožo. Kmetovalci, klavnice, odrte vse prašiče in oddajte kožo najbližji zbiralnici »KOTEKS«, ki Vam plača najvišjo dnevno ceno.

OPOZORILO

Ob zapadlem snegu in ker lahko pričakujemo v zimskem času ponovne snežitve in poldnevne pločnikov, prehodov in cestišč, opozarja Tajništvo za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj vse hišne svete, hišne upravitelje, hišnike in hišne lastnike na določilo 10. člena Odloka MLO Kranj št. P-36/51, z dne 17. 11. 1951.

V smislu tega odloka so vsi imenovani dolžni redno čistiti pločnike in hodnike, ter jih ob času poldneve posipati s peskom, pepelom ali žaganjem. Prav tako morajo zavarovati strešne snežne plazove na svojih stavbah, da ne bodo poškodovali pešce in njihovo lastnino. Z dvorišči spravljeni sneg ali led se ne sme odlagati na cestno zemljišče. Kršilce navedenega odloka bomo prijavili sodniku za prekrške v kaznovanje.

Ljudski odbor mestne občine Kranj
Tajništvo za gospodarstvo in komunalne zadeve

OBJAVA ŠTEV. 26

Vsem prostovoljnim gasilskim društvom okraja Kranj.

1. V zvezi z dostavo računov za izkoriščanje kreditov, opozarjamo, da morajo biti računi podpisani in žigosani od družtev, vsi računi privatnih obrtnikov pa overljeni od pristojne uprave za dohodke, sicer se ne bodo mogli likvidirati. Računi morajo biti na Zvezi najkasneje do 15. t. m. Kdor do tega roka računov ne bo predložil, mu kredit zapade.

2. Te dni je izšla druga izdaja gasilske knjižice številka 3, ki vsebuje vsa pravila, sprejeta na III. kongresu Gasilske zveze LRS.

3. Društva, ki še niso izvršila požarnih ogledov, naj to izvršijo še pred nastopom zime.

4. Nadzorni odbori morajo takoj pregledati celotno poslovanje in delovanje društev. Prosimo, da nam pošljete zapisnike sej upravnih odborov, na katerih se bodo obravnavali ti pregledi.

SEMINARJI ZA VODJE SANITETNIH ODSEKOV

Upravni odbor je sklenil, da se namesto nameravanega sanitetnega tečaja ob nedeljah, organizira med 15. in 30. januarjem 3-dnevni seminar, na katerem se bo obravnavalo vse o sanitetnem delu in reševanju pri požarih.

Seminar bo — pod vodstvom člana upravnega odbora, predsednika sanitetnega odseka tov. dr. Bajželja — v dijaškem domu. Vse stroške za vzdrževanje tečaja, za hrano in prenočišče, bo krila Zveza. Pozivamo vsa društva, da nam najkasneje do 5. januarja dostavijo prijave za svoje kandidate. V imeni prijavi naj se navede ime in priimek, funkcija v društvu, starost in poklic prijavitelja.

BRIGADNI IN SEKTORSKIM ŠTABOM

Štabi posameznih brigad naj v sporazumu s sektorskimi poveljstvi takoj izdelajo časovni razpored sektorskih in bri-